

STADSBYGGNADSKONTORET

PLANAVDELNINGEN

Monika Rudenska

Tfn 08-508 27 266

Bilaga 5

GRANSKNINGSUTLÅTANDE

DNR 2011-01691

SID 1 (42)

2014-04-03

Granskningsutlåtande Detaljplan för Södermalm 9:10 m fl, område kring Rosenlundsparken i stadsdelen Södermalm i Stockholm, Dp 2011-01691-54 (225 lägenheter, lokaler, förskola)

Innehåll

Sammanfattning	2
Bakgrund	3
Förslagens syfte och huvuddrag	3
Granskning	3
Ämnesvisa synpunkter inkomna under granskning.....	3
Allmänt om planprocessen	4
Allmänt om förslaget och utvecklingen	5
Arkitektur och gestaltning	7
Kulturmiljö	11
Olägenheter för grannar	11
Parker och grönområden	11
Gator och trafik	15
Teknisk försörjning.....	19
Hälsa och säkerhet	19
Miljö- och klimataspekter	20
Övriga frågor	20
Stadsbyggnadskontorets sammanvägda sammanställning.....	23
Inkomna synpunkter.....	25
Statliga och regionala myndigheter och förbund.....	25
Kommunala nämnder, bolag och förvaltningar	25
Övriga remissinstanser	25
Sakägare enligt fastighetsförteckningen, besvärberättigade och övriga.....	27
Synpunkter inkomna under samråd och granskning som ej tillgodosetts	27
Stadsbyggnadskontorets ställningstagande.....	28
Allmänt om planprocessen	28
Allmänt om förslaget och utvecklingen	29
Arkitektur och gestaltning	31
Kulturmiljö	33
Olägenheter för grannar	33
Parker och grönområden	34
Gator och trafik	36
Hälsa och säkerhet	37
Miljö- och klimataspekter	38
Övriga frågor	38
Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande	40

Sammanfattning

Planförslaget omfattar ca 225 bostäder i flerbostadshus och sex avdelningar förskola i Rosenlundsparken, ordnade som ett större stads kvarter, och ett fristående flerbostadshus med lokaler i bottenvåningen i parkens norra del. Nya lokalgar förslås norr och söder om det nya bostadskvarteret.

Detaljplanen ingår i ett utvecklingsområde kring Rosenlundsparken. Utöver underliggande planförslaget planeras tillägsbestämmelser för centrumändamål i kv. Linjalen och Ögonmättet, T-Dp 2013-02770. Ytterligare en målsättning med projektet är att stärka Rosenlundsparkens gröna kvaliteter och utveckla parkens funktion som en attraktiv stadspark tillgänglig för fler. Ett parkprogram har tagits fram parallellt med planförslaget. Befintlig förskola i parken föreslås flyttas till det nya bostadskvarteret för att ge plats för nya park- och torgtor och befintliga parktor föreslås rustas upp.

Planförslaget ställdes ut för granskning 2013-12-18 – 2014-01-21. Under granskningen har 90 yttranden inkommit. En protestlista med 750 namnunderskrifter inkom i november 2013, ca 300 underskrifter på listan fanns med redan från samrådstiden. Länsstyrelsen har lämnat ärendet utan åtgärd. Trafikförvaltningen SLL, Naturskyddsföreningen och Hyresgästföreningen Södermalm framför synpunkter i sak, framför allt vad gäller anläggandet av bussgatan. De flesta sakägare och övriga boende som framfört synpunkter önskar att parkmarken inte bebyggs alls och att bussgatan lyfts ur planförslaget. Mer utvecklade konsekvensbeskrivningar för stadsdelens förutsättning för förtätning och inspråktagande av parkmark, barnkonsekvenser samt planförslagets påverkan på miljökonsekvenser efterfrågas.

Efter granskning har planförslaget reviderats enligt nedanstående:

- Plankarta och planbeskrivning reviderats utifrån att buss- och cykelgatan och parkmark lyfts ur planförslaget
- Planbestämmelsen *BC1S1 Bostäder. Centrumändamål får finnas i bottenvåning och/eller förskola i bottenvåning och våning 1* ändrats till *BS1 Bostäder. Förskola ska finnas i bottenvåning och våning 1*
- Planbeskrivning kompletterats med ett förslag på gestaltning av torgtor vid parkhuset.

Stadsbyggnadskontoret tillsammans med exploateringskontoret har inlett ett samarbete med Stockholm konst enligt enprocentsregeln som anger att en procent vid ny-, om- och tillbyggnad i Stockholms stad ska avsättas för konstnärlig gestaltning inom projektet.

Parkprogrammet har reviderats efter granskning utifrån föreslagna ändringar. Programmet redovisar stadens ambition med parkupprustning och är vägledande för upprustningsåtgärder i Rosenlundsparken inom markanvändning PARK i den för området redan gällande detaljplanen. Bland annat avses det nordsydliga gång- och cykelstråket mot Magnus Ladulåsgatan byggas om som en gång- och cykelväg och anslutas till norra gatan.

Ändringarna föranleder inte någon förnyad granskning. Kontoret har kommunicerat ändringarna med de berörda av förslaget.

Kontoret föreslår att förslag till detaljplan med revideringar efter granskning godkänns och överlämnas till kommunfullmäktige för antagande.

Bakgrund

Förslagets syfte och huvuddrag

Planförslaget omfattar ca 225 bostäder i flerbostadshus och sex avdelningar förskola i Rosenlundsparken, ordnade som ett större stadskvarter, och ett fristående flerbostadshus med lokaler i bottenvåningen i parkens norra del. Nya lokalgator föreslås norr och söder om det nya bostadskvarteret.

Detaljplanen ingår i ett utvecklingsområde kring Rosenlundsparken. Utöver underliggande planförslaget planeras tilläggsbestämmelser för centrumändamål i kv. Linjalen och Ögonmättet, T-Dp 2013-02770. Ytterligare en målsättning med projektet är att stärka Rosenlundsparkens gröna kvaliteter och utveckla parkens funktion som en attraktiv stadspark tillgänglig för fler. Ett parkprogram har tagits fram parallellt med planförslaget. Befintlig förskola i parken föreslås flyttas till det nya bostadskvarteret för att ge plats för nya park- och torgytor och befintliga parkytor föreslås rustas upp.

Granskning

Aktuell detaljplan ställdes ut för granskning under perioden 2013-12-18 – 2014-01-21. Information skickades ut enligt sändlista till remissinstanser, berörda sakägare enligt fastighetsförteckningen samt föreningar, intresseorganisationer och dyl. som under samrådet skriftligen framfört synpunkter. Övriga informerades genom annons i Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet 2013-12-18. Planförslaget visades i Tekniska Nämndhuset, på Medborgarplatsens bibliotek, Medborgarplatsen 2, Stockholm samt på stadsbyggnadskontorets hemsida, www.stockholm.se/detaljplaner.

Ämnesvisa synpunkter inkomna under granskning

Nedan redovisas en sammanfattning av de synpunkter som inkom under granskningen. Yttrandena i sin helhet finns att ta del av i planakten för ärendet.

På grund av det stora antal inkomna yttranden kan inte alla sammanfattas per yttrande i granskningsutlåtandet. Sammanställningen har istället gjorts ämnesvis.

Allmänt om planprocessen

Demokratisk förankring

Ett stort antal berörda menar att förslaget saknar demokratisk förankring och att planprocessen genomsyras av ett demokratiskt underskott. En berörd har synpunkter på att granskningshandlingar ställdes ut under jul- och nyårsledigheter då många är långlediga.

En majoritet av de berörda påtalar att synpunkter som inlämnats under samrådsskedet både genom samrådsmöten och genom yttranden inte har tillgodosetts i granskningsförslaget. Trots en stor mängd inkomna synpunkter är det endast är små detaljändringar som skiljer samrådsförslaget från granskningsförslaget och några nya argument presenteras inte.

Ett flertal berörda upplever att intresset för inlämnade synpunkter verkar ljummet och istället för medborgardialog upplevs en monolog från stadens sida. En berörd ser särskilt allvarligt på att infomöten under samrådet var mer information än dialog då staden vid samrådsmöten lovade att ta in synpunkter och förändra förslaget efter detta i möjligaste mån. Flera berörda upplever arrogans från stadens sida och påpekar det omoderna i stadens förhållningsätt gentemot medborgare som är engagerade i sin närmiljö.

Ett stort antal berörda framhåller att det är fel att inte ta hänsyn till medborgarnas och hyresgästernas synpunkter. Flera berörda upplever att de boende har blivit överkörda i processen och påtalar det odemokratiska i att de boende inte har blivit lyssnade på och att hänsyn inte har tagits till tidigare yttranden.

En berörd menar att syftet med att yttra sig blir att få möjlighet att överklaga planen i senare skede, snarare än att få komma med synpunkter. Detta, menar man, är inte avsikten med gällande lagstiftning utan tyder på en odemokratisk kultur inom stadsbyggnadskontoret. Ett flertal berörda ifrågasätter att det inte har förts någon medborgardialog utöver den formella planprocessen.

Lokala Hyresgästföreningen Linjalen samt ett flertal berörda påpekar att en namninsamling inte alls bemötts. 424 personer boende i kv. Linjalen tog vid en namninsamling i november 2013 avstånd från de föreslagna åtgärderna. Att 225 yttranden inkom om Rosenlundsparken, 119 om Kv. Linjalen, namninsamlingar och facebook-uppprop gjordes och en överväldigande majoritet motsatte sig planerna, påverkade inte stadsbyggnadskontoret och stadsbyggnadsnämnden. Påskrifter från en stor majoritet av Linjalens hyresgäster redovisades inte i samband med att de nya förslagen presenterades eftersom samrådstiden hade gått ut.

Ett stort antal berörda samt Föreningen Södermalmsparkens Vänner anser att eftersom planen innebär omfattande förändringar samt att planen gör avsteg från stadens planeringspolicys samt bryter mot barnkonventionen bör den beslutas om i kommunfullmäktige och ej avgöras i Stadsbyggnadsnämnden.

Dålig samordning

Lokala Hyresgästföreningen Linjalen och ett flertal berörda önskar att projekt i staden ska samordnas. Det saknas ett helhetsperspektiv i stadsplaneringen och de berörda önskar en ordentlig analys i dialog med medborgarna om vilka

funktioner som behövs med anledning av flera andra aktuella kommersiella projekt i närområdet. De berörda föreslår att man ska bjuda in medborgarna till en samplanering för exempelvis hela Södermalm.

En berörd framför kritik mot att det i planhandlingarna inte framgår att parallellt planarbete med förslag, om tilläggsbestämmelser för kvarteret Ögonmättet och kvarteret Linjalen TS-Dp2013-02770-54 pågått, vilka är tydligt sammankopplade med förslaget för Rosenlundsparken. Det saknas nödvändiga kopplingar mellan de pågående planerna.

Språk i planhandlingarna

Ett flertal berörda har synpunkter på det fackmässiga språket i planhandlingarna. En berörd menar att språket i planhandlingarna bryter mot förvaltningslagen krav på myndigheter att vara sakliga. Lokala Hyresgästföreningen Linjalen och ett flertal berörda anser att stadsbyggnadskontoret yttrar sig genom nyspråk och förskönande beskrivningar och medvetet inte beskriver försämringar som planen medför. Lokala Hyresgästföreningen Linjalen och ett flertal berörda ser även att begrepp och ledord ur stadens strategier används som förevändning för åtgärder som inte återknyter till ordens betydelse i de ursprungliga planerna. Exempel är "grön stad", "promenadstad", "trivsel-otrivsel" samt "otrygghet-trygghet" som används enbart på ett sätt som förslaget vinner på. Begrepp som "gröna vistelsezoner", "promenadvänlighet", "trafikmängder", "trafikmönster" med mera plockas bara in löst och används inte heller konsekvent i något helhetssammanhang.

Allmänt om förslaget och utvecklingen

Exploatering av Rosenlundsparken

En majoritet av de berörda som har kommit med synpunkter yttrar sig negativt om planförslaget. Ett stort antal berörda motsätter sig planförslaget i sin helhet. Anledningarna till motståndet varierar och redovisas under respektive ämnesvis rubrik, men de vanligaste argumenten är att det är fel att bygga på parkmark då alla befintliga grönområden och parker behövs, att det är fel att dela och införa trafik i en park som främst används av barn, att människor uppskattar dagens stadsstruktur som ger ett lugnt trafikseparerat område samt att planförslaget inte uppväger förlusten av parkmark. Ett flertal berörda framhåller även att planförslagets låga tillskott av bostäder enbart kan minska bostadsbristen i Stockholm marginellt. Ett flertal berörda motsätter sig ytterligare förtätning av ett redan tätt bebyggt Södermalm. Ett flertal berörda framhåller att boende och förskolor i området är nöjda med området som det är idag och inte önskar förändringar.

Ett flertal berörda samt Föreningen Södermalmsparkens vänner anser att planförslaget bygger på bristfälliga underlag och saknar konsekvensanalyser. De önskar att en samlad konsekvensanalys för parker och friytor av pågående och planerad bebyggelse på hela Södermalm utförs. Ett stort antal berörda efterfrågar även en analys av innerstadens förutsättning för förtätning grundad i tvärvetenskaplig forskning av långsiktigt hållbar stadsmiljö, barns utemiljöer samt en blandad befolkning. Ett flertal berörda framhåller även att en noggrann riskanalys bör göras av planens konsekvenser för stadsmiljön och stadsdelens befolkningstäthet i förhållande till parkmark och pågående förtätningsprojekt.

En berörd menar att underlaget till planförslaget är otydligt och att det inte går att förstå hur det kan bli i verkligheten.

Ett flertal berörda samt Föreningen Södermalmsparkens vänner anser att de enkätundersökningar som gjorts är otillräckliga som underlag för kunskap kring de boendes vardagliga behov. Två berörda menar att Parkprogrammets innehåll måste utredas vidare i planarbetet.

Ett flertal berörda menar att planförslaget innebär en nedrustning av miljön och skapar en otryggare tillvaro. Planen innebär en försämring för alla boende och för hela stadens luftkvalitet. En berörd önskar att staden ska slå vakt om livskvaliteten för Södermalmsborna. En berörd menar att förslagets syfte att utveckla planområdet inte gynnar en levande stad, eftersom förslaget är motsatsen till trivsel och trygghet.

En berörd påtalar att en omdaning av området blir oåterkallelig och är oönskad av de allra flesta lokalborna. Omfattning av ingreppen bör utredas vidare, då planen påverkar mer än tusentalet människor, ett antal lokala småföretag, vida utomhusytor och flera stora fastighetskroppar av omfattande och relativt långvariga ingrepp om planerna drivs igenom.

Ett flertal berörda framhåller att en viktig aspekt på hållbar stadsutveckling är att innerstaden bör fortsätta vara en attraktiv miljö för barnfamiljer, eftersom en utflyttning av denna kategori ofta betyder småhusboende och ökat bilberoende.

Ett flertal berörda anser att planförslaget är ett resultat av att byggbolagens särintressen får väga tyngre än allmänintresset av att ha en park. Enskilda ekonomiska intressen som bostadsbolagen representerar och stadens potentiella intäkter i samband med markanvisning vägs mot allmänintresset. Tillkommande bostäder är så få att det knappast kan räknas som allmänintresse.

En berörd menar att planförslaget kommer att öka segregationen i staden, då det tar offentlig mark för att bygga dyra lägenheter. Ett hållbarhetsperspektiv är inte förenligt med att öka segregationen.

Ett stort antal berörda uttrycker förståelse för nödvändigheten att åtgärda bostadsbristen, men menar att planförslaget tillskott på bostäder är för lite för att motiveras samt att det finns bättre lämpade platser att bygga på. En berörd vill minska exploateringen till en mer anpassad bebyggelse för platsen. 220 lägenheter är en orimligt hög exploatering på en liten yta i en befintlig park. En berörd föreslår att bygga en ny stadsdel med fungerande infrastruktur istället.

Planen strider mot andra planer och mål

Ett flertal berörda anser att planförslaget strider mot stadens egna dokument och ambitioner, varav särskilt ambitionerna i "Den gröna promenadstaden" lyfts fram. En berörd menar att officiella trafikpolitiska och gröna mål för innerstaden bortses ifrån på ett anmärkningsvärt sätt. Ett fåtal berörda anser att förslaget strider mot ambitionen att vara en stad i världsklass. En berörd framhåller särskilt att världsklass inte borde betyda att staden siktar lägre på miljöområdet än de mål som satts upp för Sverige i sin helhet.

Ett flertal berörda menar att förslaget motverkar mål för den nationella miljöpolitiken. En berörd framhåller att planförslaget går i fel riktning för att

uppnå miljökvalitetsmålet "God bebyggd miljö". Stockholms Naturskyddsförening och ett flertal berörda menar att planförslaget motverkar delar av Parkplan Södermalms målsättningar och ställer sig kritiska till att detta inte framgår i planhandlingarna. Stockholms naturskyddsförening vill peka på att det även framgår av samrådshandlingarna att Trafikkontoret delar denna uppfattning.

En berörd hänvisar till naturvårdsverkets skrift "Steg på vägen – tre fokusområden för politiken", och deras råd om ökad integrering av miljömål i samhällsplaneringen. Det är dags att börja dra slutsatser av nationella mål och strategier och därmed avvisa planförslaget, då vackra ord som inte följs inte skapar något förtroende.

En berörd uttrycker förvåning över att byggnadstekniska och andra aspekter som kan leda till stora senare kostnader inte behandlas i detta planskede. Att vänta till bygglovsprocess med vissa delar innebär skatteslöseri och en onödigt utdragen oro för planernas följder hos många berörda.

Ett flertal berörda menar att förslaget motverkar ambitionen att förbättra innerstadsluften, bygga gröna stråk och underlätta för cyklister och fotgängare.

Hyresrätter

Ett fåtal berörda anser att den nya bebyggelsen borde vara hyresrätter, då staden har brist på hyresrätter efter stora omvandlingar och med tanke på nuvarande fördelning mellan hyresrätter och bostadsrätter i innerstaden. Två berörda föreslår att staden upplåter mark åt hyreskooperativet SKB som är en prisbelönt hyresvärd.

Positiva till planförslaget

Några få berörda tycker att det är bra med tillskott av bostäder och att planerad bebyggelse kan motiveras med tanke på bostadsbristen. En berörd anser att planen i stort sett är bra.

Arkitektur och gestaltning

Stadsmiljö/stadsbild

Ett stort antal berörda är kritiska till planförslaget då de uppskattar områdets befintliga stadsstruktur som ett komplement till den i övrigt dominerade kvarterstadstrukturen. En mer komplex syn på stadsbyggnad där olika strukturer kan bygga en stad och kvartersstad inte står ensam modell efterfrågas.

Ett flertal berörda anser att argumentet att planen ska skapa en tät innerstadsmiljö är märkligt, då en del av stadens charm är att det finns olika kvarter varav vissa har luft och rymd. Ett fåtal är kritiska till ambitionen att skapa kvarterstad, då rutmönster endast fungerar på pappret. Ett stort antal berörda menar att rådande stadsstruktur är en anledning till att människor väljer att bosätta sig i området. Trafikseparering och 1960- och 1970-talets planeringsideal framhålls som attraktiva, särskilt för barn.

Många berörda understryker särskilt områdets kvalitet som lugn oas och motsätter sig syftet att öka folkliv. Ett fåtal berörda är oroade för att fler caféer

och restauranger med utskänkningstillstånd leder till nedskräpning och nedbusning. En berörd påpekar att boende vill ha en lugn miljö trots att de bor i innerstaden. Staden behöver lugna miljöer, inte bara myllrande.

Ett flertal berörda och Föreningen Södermalmsparkens Vänner motsätter sig syftet att skapa urbanitet genom att komplettera stadsstrukturen med nya bostäder och lokaler i gatuplan. De berörda menar att "Urbanitet, stadsmässighet, levande stad och trygghet" i stadens språkbruk används för att motivera förtätning och lokaler för konsumtion av olika slag. "Urbanitet" och "levande stad" innebär också en stad där konsumtionsstråken omväxlar med lugnare gator och parker för lek och rekreation.

Positiva till ny stadsbild

En berörd tycker att det är bra att stadsbyggnadskontoret försöker göra Stockholm bättre genom öppna upp kvarteret Linjalen för fler än de boende. Detta eftersom Stockholm behöver bli av med sina modernistiska "gated communities". Området är extremt dött idag och ger enbart nytta som bostadsområde, en bra stadsbyggnad skapar nytta även för förbipasserande.

En berörd anser att det är bra med bostäder med lokaler i bottenplan och en förlängd stadsgata då kvarteret Linjalen och Rosenlundsparken idag skär ett otillgängligt sår i Södermalm, dock hade den berörda önskat en sluten kvartersstruktur istället för den nya bebyggelsen.

Övriga synpunkter på bebyggelse

Ett stort antal av de berörda har förslag kring hur bebyggelsen i planförslaget skulle kunna förbättras. Ett fåtal önskar en lägre generell exploatering jämfört med planförslaget.

Ett flertal berörda anser att bebyggelsen bör göras hög, då det ger många bostäder på liten yta samtidigt som att parkmark sparas. En berörd vill att det ska byggas mindre och enklare lägenheter och menar att Stockholmshem vill bygga dyra lägenheter för att driva upp prisnivån och kunna höja hyrorna i de äldre husen. En berörd anser att det bör byggas smala höghus för studenter och invånare med sämre ekonomi istället för parkhuset. En berörd önskar att en arkitekttävling ska utlysas för hela området, med utgångspunkt i att bygga så billigt och miljövänligt som möjligt.

Ett flertal berörda önskar att i första hand att parken inte ska bebyggas och i andra hand att tas parkhuset bort och den nya bebyggelsen koncentreras till ett kompletterande stadskvarter, samt upprustning och öppningar av bottenvåningar i kv. Ögonmättet och Linjalen.

En berörd anser att entrén till parken borde i omformas till en inbjudande grön ingång norrifrån in i parken där den nuvarande lösningen med en trappa och alltför trång ramp elimineras genom att fylla ut marken till i nivå med gatan.

Ett flertal berörda anser att den västra delen av parken borde upprustas i enlighet med gällande detaljplan och att upprustningen borde innehålla en översyn av bottenvåningar i kringliggande kvarter. Detta gäller särskilt hotellhemmet med gårdar, i vilka man skulle kunna inrymma parkcafé,

fritidsgård och förskoleverksamhet. En berörd önskar att bebyggelsen ska koncentreras till den skuggigaste och otillgängligaste delen av parken.

En berörd anser att planförslaget innebär ett slutet kvarter intill Alnmåttet, att det ser ut som all annan byggnation i dag och att det inte höjer områdets variation eller skönhetsvärde. En berörd anser att kvarteret intill Alnmåttet gör gårdarna små vilket ger dåligt med sol. En berörd vill bevara Ögonmåttets utsikt till parken.

En berörd påpekar att det nya föreslagna kvarteret inte kommer att bli "hus i park" utan snarare kommer uppsluka parken. Det nya kvarteret "bygger igen" öppningen mellan kv. Katarinagården och kv. Ögonmåttet och försämrar den rumsliga upplevelsen av området västerut. Planförslaget innebär att parkens nordvästra del i princip skulle upphöra att existera.

En berörd anser att förslaget kan omarbetas till ett eller två lamell-/punkthus framför och bredvid Katarinagården.

Ett flertal berörda påpekar att det föreslagna kvarteret kommer att skugga kv. Ögonmåttet och dess omgivning i stor utsträckning. Passagen mellan det nya kvarteret och kv. Ögonmåttet kommer att få karaktären av en mörk ravin under merparten av dagen. Boende mot kv. Alnmåttets norra sida riskerar att delvis få utsikt och ljusinsläpp blockerade av det nya kvarteret. En berörd vill minska bebyggelsen norr om kv. Alnmåttet.

Föreningen Södermalmsparkens Vänner och ett flertal berörda anser att solstudierna är ofullständiga och måste kompletteras med parkhuset och med vintertidens solstånd. Man menar att föreslagen ny bebyggelse är hög och kastar betydande skugga på hotellhemmet i Ögonmåttet och den nya gata som anläggs mellan husen.

En berörd menar att om man utgår från stadsbyggnadsprincipen i de fristående huskropparna i Ögonmåttet och Linjalen och bygger två fristående hus istället för föreslagen exploatering så sparar man mycket värdefull parkmark och slipper den norra gatan.

Ett flertal berörda anser att hotellhemmet i kvarteret Ögonmåttet skulle kunna fungera som fondbyggnad om det rustas upp och bottenvåningen öppnas upp för publik verksamhet som skulle kunna matas från Magnus Ladulåsgatan.

Brf Alnmåttet vill flytta byggnaderna i Verktummen fyra meter från kvarterets södra gräns och att planförslaget utökas till att omfatta Alnmåttet 1 vad gäller tillåtet våningsantal i upp till åtta våningar, likt de tillkommande byggnaderna norr om Alnmåttet.

Ett fåtal berörda anser att det är bra att föreslagen bebyggelse i anslutning till Verktummen följer en stadsplanemässig logik, kvarter i stil med Tumstocken.

Två berörda föreslår att planförslaget ändras så att området mellan Alnmåttet, Vattenpasset och Ögonmåttet förblir Park- och Naturområde samt att staden tar bort de befintliga barnstugebarackerna. Detaljplanen gav 1996-07-16 den befintliga barnstugan tillfällig användning under 5 år med möjlighet till förlängning 5+5 år dvs maximalt till 2011-07-16, detta bör efterlevas.

En berörd vill att staden ska våga göra något annorlunda och intressant med trapporna mot Tideliussgatan, exempelvis inspirerat från Spanska trappan i Rom.

Hyresgästföreningen Södermalm anser att föreslaget gårdshus förlagt i nordsydlig riktning öster om kvarteret Verktummen bör utgå på grund av att det gör gårdsmiljön mörk, trång och barnfientlig. Marken är norrsluttnig med ljus- och fuktproblem.

Stockholms Naturskyddsförening menar att den del av parken som föreslås exploateras ligger nedsänkt och är mörkt och det är tveksamt om boendemiljöerna blir i enlighet med miljömålet God bebyggd miljö.

Parkhuset

Ett stort antal berörda vill att parkhuset utgår från planförslaget till förmån för ett sammanhållet parkstråk, eftersom det tar värdefull parkmark i anspråk.

Ett flertal berörda anser att parkhuset blockerar parken och önskar att passagen istället utformas som en välkomnande entré. Ett fåtal berörda anser att parkhuset är utformat utan koppling till den planerade övriga bebyggelsen. Ett flertal samt Föreningen Södermalmsparkens vänner vill ta bort parkhuset med motiveringen att det är för stort och ligger inklämt mellan andra hus. Andra vanliga synpunkter är att parkhuset kommer skugga sin omgivning samt genom sin placering och storlek dominera denna del av parken på ett oönskat sätt. En berörd menar att det blir för trångt för att både servering framför parkhuset och den planerade aktivitetsytan/kalkbacken ska få plats.

En berörd menar att om parkhuset togs bort skulle parken stärkas, värdefulla träd skulle kunna sparas och den så kallade aktivitetsytan skulle kunna rymma den större bollplan som tidigare ingick i samrådsförslaget.

Ett flertal berörda anser parkhuset är svårplacerat och för stort och förefaller kommit till som en estetisk kuliss för att skymma hotellhemmets arkitektur. En berörd föreslår istället att hotellhemmet kunna fungera som fondbyggnad om det rustas upp och bottenvåningen öppnas upp för publik verksamhet. En berörd påpekar att parkhuset är svårplacerat, att dess gestaltning är storskalig och estetiskt följer samma logik som närliggande kvarter. I relation till parken understryks därmed ett modernistiskt hus-i-park förhållande vilket går emot den beskrivna målsättningen om att den nya bebyggelsen ska bidra med en urban, småskalig och varierad karaktär.

Ett flertal berörda påpekar att parkhuset försämrar kopplingen mellan parken och Swedenborgsgatan/ Magnus Ladulåsgatan. Ett flertal berörda samt Lokala Hyresgästföreningen Linjalen vill ta bort parkhuset. Detta eftersom det kommer att blockera trappan från kvarteret Linjalen och i granskningsförslaget har flyttats söderut och ligger mittför Linjalens trappa vilket omöjliggör att sitta där i solen.

Ett fåtal berörda ser negativt på att parkhuset i granskningshandlingarna sammanlagt uppnår 11-12 våningar när samrådshandlingen uppgav att parkhuset skulle anpassas till omkringliggande bebyggelse, dvs 6-8 våningar.

En berörd påpekar att då parkhuset byggs på lermark finns en överhängande risk att marken inte klarar belastningen. En berörd önskar att parkhuset förpassas till Humlegården eller Vasaparken istället.

Kulturmiljö

Ett flertal berörda anser att planförslaget är ett ingrepp i och förstörelse av en samtidshistorisk värdefull miljö. De berörda framhåller att Rosenlundsparkens sträckning västerut speglar lokala proteströrelser mot biltrafiken på Siargatan på 70-talet och att parken i sin helhet vittnar om en viktig del av vår samtidshistoria som berör medborgarinflytande, demokrati, och engagemang för en bilfri innerstad. Dessa värden är ytterst aktuella och relevanta i relation till socialt och klimatomfattigt hållbar stadsutveckling.

Olägenheter för grannar

Ett flertal berörda motsätter sig den nya bebyggelsen då den i flera avseenden försämrar boendekvaliteten i befintliga kvarter. De berörda ser det som mycket negativt att den nya bebyggelsen skymmer utsikten för befintliga byggnader, försämrar ljusinsläppet, ökar insynen och försämrar tillgången till soltimmar på balkonger. Berörda ser det även som negativt för boendekvaliteten att planförslaget innebär mindre grönytor, en ny bilgata, ökad trafik och begränsad rörelsefrihet för barn.

Brf Alnmåttet yttrar att de kan tvingas kräva skadestånd av staden om planen genomförs i sin nuvarande form då föreningen kan komma att lida skada. De pekar på inkomstbortfall i och med att de inte längre kommer att kunna hyra ut lokaler till förskolor. Brf Alnmåttet anser också att den smala gångfartsgatan i kombination med bebyggelse i 7-8 våningar innebär olägenheter för kv. Alnmåttets norra byggnadsdel då det innebär försämrat ljusinsläpp, minskad parkmark och ökad insyn. De menar också att gatan innebär störande buller.

Ett fåtal berörda anser att befintliga solstudier är undermåliga.

Parker och grönområden

Bevara Rosenlundsparken

En överväldigande majoritet av de inkomna synpunkterna motsätter sig exploatering av Rosenlundsparken, med motiveringen att behovet av en skyddad park är större än behovet av urbanisering. De berörda anser att tillgången på parkmark redan är låg på Södermalm, att Södermalm är ett av de mest tätbefolkade områdena i hela Sverige och att området kring Rosenlundsparken (Västra Katarina) är mest tätbefolkat på Södermalm. Andra skäl att bevara parken som uttalas är en rådande befolkningsökning i staden och att ny bebyggelse ofta har mindre, mörkare gårdar samt att gårdar har privatiserats vilket ökar behovet av parkmark. Parken är viktig som gröns- och rekreationsområde för vuxna, och som lek- och idrottsplats för barn och ungdomar. Parken bidrar till att bevara en levande boendemiljö för barnfamiljer och äldre.

En stor andel berörda framhåller att planförslaget innebär att en fjärdedel av Rosenlundsparken försvinner. Ett fåtal berörda menar även att planförslaget

innebär att dagens parkstråk skärs av och det resterande parkområdet förskjuts åt söder. Ett flertal berörda menar att det strider mot ambitionerna med långsiktigt hållbar boendemiljö i innerstaden att exploatera parkmark. Många framhåller att parkarealen i Stockholm borde utökas istället för att minskas.

Ett stort antal berörda anser att planförslaget är ett resultat av att byggbolagens särintressen får väga tyngre än allmänintresset av att ha en park. En berörd påtalar att Stockholms stadsbyggnadsborgarråd i januari 2013 uttalat att inga gröna ytor ska exploateras till förmån för hus, oavsett planerna på ytterligare 9200 lägenheter på Södermalm. Den berörda menar att Rosenlundsparken därmed borde vara den absolut sista parken som utsätts för den sortens ingrepp. En berörd menar att parken bör bevaras eftersom bristen på parker i innerstaden är avsevärt större än bristen på bebyggelse, och nya parker inte kan förväntas anläggas.

Ett flertal berörda upplever att Stockholms stad har använt ”förfalllets logik” som argument för att exploatera parken, det vill säga att staden avsiktligt har låtit bli att sköta parken och att den stora försämringen av miljön nu används som ett argument för exploatering. Särskilt påpekas att den västra delen av parken gradvis har fått förfalla.

Många berörda uttrycker förståelse för att Stockholm är i behov av nya bostäder, men anser samtidigt att tillskottet av bostäder är så lågt i planförslaget att det inte motiverar att exploatera parkmark. Flera berörda framhåller att parkerna i Stockholm är livsviktiga för rekreation och återhämtning i en stressig tillvaro. Ett flertal berörda anser att parken inte klarar det förhöjda slitaget och antal användare som en ökad exploatering resulterar i. En berörd påpekar att den sannolikt ökade belastningen och slitaget på Rosenlundsparken också konstateras i planbeskrivningen.

Majoriteten av de berörda är särskilt negativa till den föreslagna bussgatan. Bussgatan delar Rosenlundsparken i två delar och försämrar dess kvaliteter som grönområde, allmän yta och som plats för lek, fritid och rekreation. Bussgatan skapar en barriär i parken och hindrar barn från att gå till och leka tryggt i parken utan föräldrars ständiga uppsyn. Ett mycket stort antal människor anser att nya parkytor där bussgatan ligger idag är otillräcklig som kompensation för den parkmark som försvinner vid anläggandet av den nya bussgatan, dels då ytan är för liten och dels för att den är skuggig och belägen invid en bergvägg. De nya gatorna i förslaget reducerar hela parkens och speciellt den västra delens värde som sammanhängande grön vistelseyta. En berörd framhåller att den parkyta som försvinner i förslaget inte kompenseras genom rivningen av befintliga förskolepaviljonger.

Föreningen Södermalmsparkens Vänner motsätter sig syftet att stärka Rosenlunds gröna kvaliteter och utveckla parkens funktion som en attraktiv stadspark tillgänglig för flera, då parken redan är en attraktiv park men vars västliga del med förskolor, bollplan och bergsparti försumrats av parkförvaltningen.

Föreningen Södermalmsparkens Vänner ser inte att det finns någon anledning komplettera stadsstrukturen dvs. parken, som idag är topografiskt väl avgränsad. Föreningen motsätter sig även ambitionen att ”integrera planområdet med stadsdelen genom att stärka nord-sydligt gatusamband och

öst-västligt parkstråk” då parken redan är väl integrerad i stadsdelen och det trafikfria gång- och cykelstråket utnyttjas flitigt.

Ett flertal berörda framhåller att skolgårdar idag är små vilket gör det extra viktigt bevara fria naturområden och de möjligheter till spontanidrott som idag finns i parken. En berörd hänvisar till att forskning visar att barns lek inte blir lika könsbunden på mindre organiserade parker. Fler synpunkter på planförslagets negativa inverkan för barn behandlas under rubriken Övriga frågor/ Barnkonsekvenser.

Naturvärden

Stockholms Naturskyddsförening ser negativt på exploatering i Rosenlundsparken och på anläggandet av en bussgata genom parken. Parken är en oas och av stort allmänintresse och bör bevaras.

Föreningen anser vidare att det är anmärkningsvärt att ekologi och naturvärden beskrivs så kort och översiktligt i landskapsanalysen. Ett kapitel med utförd inventering av arter i bör tillföras landskapsanalysen, alternativt hade en inventeringsrapport behövts göras. Föreningen ser allvarligt på att staden endast studerat artportalen och inte haft ekologer på plats för att samla in artobservationer i parken vid bedömningen av intressen avseende flora, fauna eller rödlistade arter. I planbeskrivningen framgår att förslagets genomförande inte bedöms påverka områdets funktion som grönt stråk och dess spridningsfunktion påtagligt. Föreningen saknar dock argument som stödjer detta.

Föreningen saknar vidare en beskrivning av befintliga ekosystemtjänster i planförslaget. Ekosystemtjänster kopplade till träd är viktiga för anpassning till ett framtida förändrat klimat. Staden behöver öka antalet träd, att bygga i parker och avverka uppåt hundra träd som planförslaget innebär kan inte accepteras.

Exploatering av Rosenlundsparken strider mot stadens mål och ambitioner

Ett flertal berörda anser att planförslaget strider mot stadens egna dokument och ambitioner. Ett flertal berörda påpekar att planförslaget är motstridigt en hållbar stadsutveckling och målet om en grönare stad. Flera berörda hänvisar till stadens översiktsplan som slår fast att god tillgång till attraktiva parker och grönområden ska säkerställas, särskilt med fokus på barn och ungdomars miljöer och tysta områden. ”Promenadstaden” betonar även tillgänglighet för gång och cykel och att det ska vara lätt att gå eller cykla mellan vardagens viktiga platser. Föreningen Södermalmsparkens Vänner menar att förbindelsen genom parken mellan de norra och södra stadsdelarna utgör just ett sådant trafikfritt grönt stråk som Den gröna promenadstaden förespråkar och att ett öst-västligt publikt parkstråk redan finns på gångvägen söder om Kv. Linjalen.

Ett stort antal berörda avvisar planförslaget med hänvisning till parkplan för Södermalm. Enligt Stockholms parkprogram gör en begränsad tillgång på friyta att Södermalm inte uppfyller riktlinjer för god park. Enligt parkplanen har stora besparingar skett i parkernas driftbudget och skötsel blivit eftersatt. Enligt parkplanen har nyttjandet av parkerna ökat eftersom nybyggnation ofta får små och solfattiga bostadsgårdar.

Stockholms Naturskyddsförening ser det som problematiskt att argument utifrån ÖP används för att exploatera parken då dessa är av övergripande karaktär. De påpekar att det inte finns något ställningstagande i Promenadstaden om hur staden bör agera när förslag finns om att exploatera en offentlig park.

Befintliga kvaliteter

Som argument för att bevara Rosenlundsparken är det en stor andel berörda som framhåller de kvaliteter som parken har idag i sitt nuvarande skick. En kvalitet som särskilt lyfts fram är den fordonsfria miljön, vilken ger en god luftkvalitet samt en lugn och trygg miljö. Den fordonsfria miljön uppges vara särskilt uppskattad av barn och parken upplevs som en plats för spontanlek, där föräldrar vågar låta barnen leka fritt utan ständig uppsyn. Flera berörda beskriver parken som en oas de vill bevara.

Ett fåtal berörda anser att parkens topografi är värdefull och bör bevaras, där den nordvästra delen uppskattas särskilt. Flera berörda lyfter särskilt att parkens oordnade karaktär är en kvalitet, inte minst för barn. Det finns ett stort behov av parkområden av denna typ som inte är så genomplanerade. Många berörda önskar att parken ska få vara vildvuxen och inte göras mer ”innerstadslig”. Ett fåtal berörda känner inte igen sig i beskrivningen av parkens norra del som otrygg. De menar också att det inte stämmer att den västra delen av parken inte skulle vara så välbesökt (enl. enkät), annat än i relation till antalet besökare i övriga parkdelen och att många olika aktiviteter kan iakttas där.

Många berörda framhåller även hur viktig parken är för människors hälsa både fysiskt och mentalt, genom att ge rekreation samt att den förbättrar luftkvaliteten, minskar bullerstörningar samt fungerar dämpande för dagvattenflöden. Ett stort antal berörda framhåller särskilt att parken skapar en buffert mot luftföroreningar samt att parkmiljön tack vare trafiksepareringen utgör en centralt belägen hälsosam luftmiljö för invånare på hela Södermalm och bör betraktas som ett allmänintresse, särskilt för barnen i stadsdelen. Flera berörda hänvisar till att forskning understryker vikten av barn har tillgång till hälsosamma utemiljöer.

Stockholms Naturskyddsförening anser att det i planhandlingarna inte framgår att parkens nordvästra del med mer vild karaktär och lägre besöksstryck borgar för att många arter kan klara sig i stenstaden. Exempelvis kan fåglar uppträda i hela parken vilket sannolikt ger upplevelsevärde till boende, men endast häcka i den vilda delen av parken.

Befintlig användning

Ett stort antal berörda framhåller hur omfattande användningen av Rosenlundsparken är idag. En majoritet av de berörda lyfter särskilt fram hur välanvänd och viktig parken är för barnfamiljer. Rosenlundsparken är en viktig del av närboende barns utemiljö med tillgång till fotbollsplan, klättringsmöjligheter, pulkaåkning, klipplek, fria gräsytor och lekutrustning.

Parken används även mycket av hundägare, för övrig idrottsaktivitet, för promenader, för lek, vila, skol- och förskoleverksamhet, för picknick, möten och samvaro. Ett stort antal berörda lyfter särskilt fram hur välanvänd parkens pulkabacke är och menar att planförslaget innebär en försämring av

pulkabacken. Flera berörda menar att de vistas i hela grönområdet och lekparken i Skåneglantan dagligen.

Rusta upp Rosenlundsparken

En majoritet av de berörda som vill bevara parken önskar även att den rustas upp. Ett stort antal av dessa anser att upprustning bör ske i enlighet med målsättningarna i stadens parkplan från 2009, och särskilt västra delen av parken. Ett flertal anser att en upprustning bör ta vara på parkens topografi och naturvärden. Föreningen Södermalmsparkens Vänner efterfrågar bättre belysning i parken. En berörd önskar en lite vildvuxen park som även är tillgänglig för rörelsehindrade.

Förslag på förbättringar av Rosenlundsparken

Ett flertal berörda anser att ytan för bollplan i västra delen av parken bör upprustas och förses med konstgräs. En berörd anser att befintlig förskola i nordvästra delen av planområdet bör rivas då den blockerar parktillgängligheten där det är som mest sol. En berörd önskar att möjligheten att koppla ihop parkmarken hela vägen från Skrapan till Rosenlunds sjukhus ska utnyttjas.

En berörd önskar att det östvästliga parkstråket förstärks. Bakom Rosenlunds sjukhus ligger ett bergsområde som idag är en del av en gård och avstängt för allmänheten. Den berörda menar att det utan att gården förstörs borde finnas utrymme för en gångväg fram till trappan från Tideliussgatan och som kan fortsätta längs berget i västra delen av Rosenlundsparken.

Positiva till förslaget

Ett fåtal berörda är i stort negativa till planförslaget, men ser det ändå som positivt att planförslaget vill rusta befintlig parkmark. En berörd anser att det är bra att resterande del förstärks som attraktiv stadspark då den nordvästra delen av Rosenlundsparken blir bostäder och lokaler.

Gator och trafik

Bussgatan

Ett mycket stort antal berörda är negativa till all ny föreslagen fordonstrafik i planförslaget då de tillkommande gatorna innebär en ökad olycksrisk, inte minst för barn och husdjur samt bidrar till en sämre luftkvalitet, ökade bullernivåer och markvibrationer vilket leder till en sänkt boendekvalitet. Flest negativa omdömen får dock den så kallade bussgatan, d.v.s. förlängningen av Swedenborgsgatan. Majoriteten av de inkomna synpunkterna motsätter sig starkt att bussgatan byggs.

De vanligaste argumenten mot bussgatan är att den delar parken i två delar och utgör en barriär, vilket försämrar dess kvalitet som "grön och bilfri oas" och att olycksrisken för lekande barn blir för hög och därefter att bussgatan riskerar att bli en smitväg för biltrafik. Ett flertal påpekar att de boendes och förskolors möjlighet att använda parken kommer att begränsas.

Ett flertal berörda tycker att trafiksituationen är bra som den är idag och inte behöver ändras. En berörd framhåller att bussgatan inte är nödvändig för föreslagen exploatering.

Ett stort antal berörda är negativa till bussgatan då de anser att det inte finns några garantier för att gatan i framtiden inte görs om till en vanlig bilgata, då detaljplanen inte säkerställer att användningen endast är buss- och cykeltrafik. Många berörda ifrågasätter även varför bussgatan görs tvåfilig och ser det som ett argument för att gatan i framtiden görs om till en bilgata och att den kommer att kunna användas för privata bilister och transporter till och från den nya bebyggelsen samt att denna trafik inte är inräknad i trafikflödessiffrorna. Ett flertal skriver också att det inte är någon brist att det saknas en nord-sydlig koppling.

Andra argument mot bussgatan som är vanligt förekommande är att befintlig bussgata är bättre än planförslaget, då den inte delar av parken utan ligger i utkanten, är enkelfilig, är sparsamt trafikerad och ej störande samt har en säkerhetsbarriär för lekande barn i form av en cykel- och gångbana. Placeringen gör även att barn inte har anledning att springa över gatan. Ett flertal berörda anser att bussgatan är onödig eftersom det redan finns bra förbindelser i området. En berörd anser att även den befintliga bussgatan kan göras om till park och en att smittrafik behöver motarbetas även här. En annan påpekar att dess skuggiga läge är ett argument för att ha kvar bussgatan just här. Flera understryker att förslaget innebär att busshållplatser dras in, färre busshållplatser.

Ett flertal kommenterar att deras synpunkter vad gäller bussgatan inte har blivit tillgodosedda i granskningshandlingen. Flera menar att det inte presenteras tillräckligt bra argument, analys av trafiksiffror eller underlag till bussgatan. En understryker att SL inte ser något behov.

Ett flertal vill att det anordnas fysiska hinder mot att privat biltrafik använder gatan.

Några berörda anser att man ska behålla kopplingen för gång- och cykel och bilfri men göra den säkrare, exempelvis genom trafikljus. Några menar att detta skulle bidra till att förstärka nord-sydlig koppling. En menar att en bussgata också kommer att öppna för snabbväg för cyklister, som också är farliga för barn. Några påpekar att sträckan idag är en välanvänd skolväg för barn.

En berörd menar att det är risk att bilar parkerar utmed bussgatan om stormarknad tillkommer i kv. Linjalen. En kommenterar också att bullerstörningar från busstrafik resulterade i att studentlägenheter inte genomfördes, ingen hänsyn har tagits till de redan boende.

Två berörda anser att det är otydligt hur den höjning av gatan som bussgatan innebär kommer att påverkar kv. Linjalen och hur anslutningen till Norra gatan bakom Ögonmättet ska utformas. Föreningen Södermalmsparkernas vänner menar att den föreslagna bussgatan bryter parkens trygga öst-västliga samband och försämrar för resenärer längs Magnus Ladulåsgatan som har Götgatan som målpunkt.

Trafikförvaltningen anser inte att det är lämpligt att flytta busslinje 55 till att trafikera Swedenborgsgatan genom parken då ljudklass B inte kan uppnås i den befintliga bebyggelsen enligt den nya bullerutredningen. Förslaget bör därför diskuteras ytterligare. Trafikförvaltningen anser dock att den föreslagna linjen får en positiv linjeföring då den trafikerar en rakare sträckning än idag.

Stockholms Naturskyddsförening ser negativt på anläggandet av en bussgata i Rosenlundsparken. Barnkonsekvensbeskrivningen visar att trafiken upplevs som otrygg. Denna aspekt bör få vägas tungt. Barnens säkra miljöer är redan idag alltför få i stenstaden och trafik i parken innebär ytterligare försämringar för barns rörlighet.

Hyresgästföreningen Södermalm avstyrker bussgata genom förlängning av Swedenborgsgatan till Grindsgatan. Den anser inte att man ska dela av parken med en gata med hänsyn till barnen som leker där. De menar att bussgatan förstör parkmiljön och pulkabacken och att ändra nuvarande bussgata till park är ej tillräcklig kompensation, då det är ett skuggigt norrläge.

Lokala hyresgästföreningen Linjalen skriver att man inte bör skapa någon förlängning av Swedenborgsgatan genom Rosenlundsparken eftersom det innebär en fyrvägs korsning och ger busshållplatser mitt i parken vilket man inte anser vara att ta vara på möjligheterna i parken. Istället bör förbättra gång- och cykelvägen så att gående och cyklister kan samsas bättre. Man oroar sig för att bussgatan kommer att innebära ökad söktrafik i området då många kommer att köra runt och leta efter parkeringsplats. Biltrafik kommer att blandas med busspassagerare, cyklister och barn som leker i parken. De menar också att passagen mellan Ögonmättet och kv. Linjalen bör bevaras som parkmark då planförslaget bryter mot parkplanen 2009. Parkens anslutning till Magnus Ladulåsgatan borde göras till en inbjudande parkentré. Utan de nya gatorna skulle man istället kunna utforma en rymligare förbindelselösning genom parken, hålla ner cyklarnas fart och upprusta parken med nya attraktiva inslag. De ifrågasätter också stadens ovilja mot att avvika från stadsrutnätet då det inte finns några övertygande argument för att förlänga kollektivtrafiken utmed Swedenborgsgatans förlängning. Det är ingen brist att det saknas en nord-sydlig gatuförbindelse.

Gång- och cykeltrafik

Ett flertal berörda önskar att befintlig gång- och cykelväg bevaras och rustas upp, att passagen genom parken förbättras och att stråken breddas. Ett antal menar att stråket i Rosenlundsparken är problematiskt för cyklister och gående då den är smal, särskilt längs rampen till Linjalen. Ett fåtal berörda önskar att kvaliteten på gångvägarna i parken förbättras och en berörd önskar särskilt att den djupa gropen i gångbanan byggs bort. Ett fåtal berörda anser att gång- och cykeltrafik bör få tydligt separerade fält. En berörd understryker att det är viktigt att cyklisterna håller farten nere och att det görs tydligt att fotgängare har företräde i parken. En berörd menar att gång- och cykelstråket inte är otryggt.

Stockholms naturskyddsförening menar att endast gång/cykeltrafik bör tillåtas i parken och att man bör bredda befintligt gång/cykelstråk så att den får karaktär av gågata istället för gångväg.

Kollektivtrafik

Ett flertal berörda är negativa till att dra om buss 55:s sträckning. Några berörda påtalar att tre hållplatser försvinner och bara en tillkommer, vilket försämrar servicen.

Ett flertal berörda anser att det inte finns något underlag som motiverar eller beskriver fördelarna eller konkreta allmänintressen med den nya bussgatan.

Ett flertal berörda påpekar även att SL inte har förordat en ny bussgata och fåtal påtalar att trafikanalysen för bussgatan är ofullständig.

En berörd har inkommit med förslag på alternativa sträckningar för buss 55 som argument för att bussgatan inte behövs. Exempel på förslag är att bussen kan gå på den upphöjda delen av Hallandsgatan eller längs olika sträckningar längs Åsögatan, Västgötagatan, Magnus Ladulåsgatan, Blekingegatan och Götgatan. En berörd menar att trots att dagens dragning inte är bra, så är det ändå bättre än förslaget. En berörd anser att bussgatans nya sträckning ej är befogad då det redan går flera bussar på just Ringvägen och att buss 55 istället kan svänga höger där Åsögatan möter Götgatan för att nå Skanstull.

Trafikförvaltningen SLL konstaterar att en ändrad linjedragning av buss 55 är en bra dragning för linjen då den blir rakare och restiden kortare. Dock medför detta konsekvenser i form av tillkommande buller för bebyggelsen längs den tänkta bussgatan och de önskar se ytterligare bullerberäkning för att kunna göra en slutlig bedömning av om det är lämpligt att flytta linje 55.

Övriga gator

En berörd önskar att angöringsgatan till garageplanet i den nya bebyggelsen söder om kvarteret Ögonmättet ersätts med en infart från Magnus Ladulåsgatan, gärna inbyggt för att minimera störning.

En berörd vill bevara gatan mellan Alnmättet och ny bebyggelse som parkväg. En berörd framhåller att angöring till nya bostäder måste studeras så att föreslagna gatan söder om kv. Ögonmättet inte tar parkstråket mellan kvarteren Ögonmättet och Linjalen i anspråk, samt för att undvika in- och utfarter mot Magnus Ladulåsgatan. Ett fåtal berörda vill inte ha en genomfartsgata direkt söder om Ögonmättet då den påverkar tillgängligheten till parken, trafiksäkerheten samt att en uppskattad del av parken försvinner. Istället önskar man en vändplan där parkhuset är.

Lokala hyresgästföreningen Linjalen och ett stort antal berörda som anslutit sig till deras skrivelse är negativa till den norra gatan. De vill bevara grönstråket söder om kv. Ögonmättet med hänsyn till boendemiljön och menar att det inte finns några skäl för gatan, förutom ett antal parkeringsplatser. De menar att man istället bör göra en infart till garagen under de nya husen.

En berörd anser att man måste se över parkeringsnormen för tillkommande bebyggelse. En berörd menar att det måste utredas hur behovet av bil och cykelparkeringsplatser tillgodoses.

Hyresgästföreningen Södermalm anser att föreslagen angöringsgata till det nya bostadskvarteret inte bör vara genomgående, utan bör ha sin enda anslutning mot Magnus Ladulåsgatan väster om kvarteret Ögonmättet då det inte finns skäl för dubbel anslutning.

Flera berörda anser att syftet med att koppla samman områdena söder och norr om Rosenlundsparken är oklart. Flera berörda tycker att det är bra med kopplingar i nord-sydlig riktning, men framhåller att detta inte behöver göras med fordonstrafik. Många berörda är också negativa till att planförslaget vill koppla samman områden med bil- och busstrafik och anser att gång- och cykelstråk bör utgöra kopplingen. Argumenten handlar om de negativa

konsekvenser för hälsa och miljö som tre nya gator med ökad fordonstrafik innebär. Några berörda menar att planen i kombination med planen för kvarteret Linjalen och de tillkommande angöringsgatorna kommer att innebära en ökad motorfordonstrafik och därmed ökade störningar i området.

Synpunkter på gatuutformning

En berörd vill veta hur bottenvåningar i Kv. Linjalen påverkas av att svackan i Swedenborgsgatans förlängning utjämnas.

En berörd menar att barnkonventionens olika krav borde kunna tillgodoses genom att den farliga punkten vid f.d. Åsögatan höjs och byggs bort samt att bussgatans sträckning förkortas.

Positiva till förslaget

Enstaka berörda är försiktigt positiva till ny bussgata och en anser att den behövs för att koppla ihop gatunätet i området och för buss 55.

Teknisk försörjning

Energiförsörjning

AB Fortum Värme konstaterar att det finns möjlighet till fjärrvärmeanslutning för den nya bebyggelsen. Man meddelar också att hänsyn måste tas till befintlig fjärrvärmeledning inom området och att vidare utredning för visa om behov av ledningsflytt finns.

Stockholm Gas meddelar att befintliga gasledningar finns inom planområdet. En separat utredning för göras angående i vilken omfattning dessa berörs.

Hälsa och säkerhet

Brand

Storstockholms brandförsvaret har inget ytterligare att tillägga i ärendet.

Buller och vibrationer

Ett stort antal av de berörda anser att planförslaget ökar buller och vibrationer i planområdet genom ökad trafik. En berörd konstaterar att kompletteringen till bullerutredningen bekräftar att gränsvärden kommer att överskridas och att man inte presenterar någon tydlig teknisk lösning som kan avhjälpa detta. En berörd påpekar att de uppskattade bullernivåerna kommer att omöjliggöra studentbostäder och störa förskolor.

Trafikförvaltningen SLL konstaterar att en ändrad linjedragning av buss 55 medför tillkommande buller för bebyggelsen längs den tänkta bussgatan och de önskar se ytterligare bullerberäkning för att kunna göra en slutlig bedömning av om det är lämpligt att flytta linje 55. Med hänvisning till att ljudklass B inte kan uppfyllas för den befintliga bebyggelsen anser Trafikförvaltningen inte att det är lämpligt att flytta bussdragningen enligt förslaget.

Övriga störningar

Lokala hyresgästföreningen Linjalen och ett stort antal berörda som instämmer i deras yttrande, menar att de föreslagna förändringarna innebär kraftiga

störningar för de boende under tiden för byggnation och att detta kräver att evakueringslägenheter för de som vistas hemma under dagtid.

Miljö- och klimataspekter

Miljökonsekvenser

Ett flertal berörda framhåller att planförslaget motverkar arbetet för en bättre miljö, då exploateringen skapar mer trafik.

En berörd anser att det finns ett stort behov av att bedöma föreslagna åtgärder med hänsyn till befintliga samhällsmål, både nationella och stadens egna gröna strategier. En berörd understryker behovet av en miljöutredning av grundligare karaktär. En berörd anser att en miljöprovning borde vara ett minimikrav.

Miljökonsekvensbeskrivning MKB

Ett flertal ifrågasätter stadsbyggnadskontorets bedömning att förslaget inte innebär någon risk för betydande miljöpåverkan, bland dessa föreningen Södermalmsparkens vänner. Ett flertal berörda anser att en sammanvägd miljökonsekvensbeskrivning bör göras där planer för Rosenlundsparken och för kvarteret Linjalen och Ögonmättet vägs in. En berörd anser att en jämförelse av flera alternativ bör göras.

En berörd menar att planförslaget ej har tagit hänsyn till miljöbalken. En berörd menar att planernas negativa miljöpåverkan underskattas i hög grad.

Övriga frågor

Barnkonsekvenser

En övervägande del av de inkomna synpunkterna berör planförslagets negativa konsekvenser för barn och den bristande hänsynen till dessa. Ett stort antal berörda uttrycker att förslaget innebär en radikal försämring för barns livsmiljö. Planförslaget innebär omfattande negativa konsekvenser både för barn boende i närområdet och i ett större kringområde på centrala Södermalm. Flera berörda påpekar att barn behöver en rik och stimulerande utemiljö för en gynnsam kognitiv och motorisk utveckling.

Ett antal berörda anser att förslaget står i strid med barnkonventionens regel att alltid beakta barnens bästa i fysisk planering. Kommunen har inte heller på ett tillfredställande vis argumenterat för att något samhällsintresse i planförslaget skulle vara överordnat barnens bästa. Ett flertal berörda menar att en stad där barns behov inte beaktas inte kan betraktas som en hållbar stad. Ett fåtal berörda påtalar att översiktsplanen betonar barns behov av trygga och inspirerande miljöer samt tillgången till rofyllda och tysta områden. Föreningen Södermalmsparkens Vänner anser att en barnkonsekvensbedömning av hela projektet måste göras.

Ett stort antal berörda anser att planförslaget inte har tagit hänsyn till den barnkonsekvensanalys som gjorts på uppdrag av Stockholm stad. Barnkonsekvensbeskrivningen ger ett tydligt budskap vad gäller olämpligheten med en bussgata genom parken samt att barnens bästa inte har beaktats i tillräcklig utsträckning i den föreslagna exploateringen av parkmark. En berörd

anser att barnkonsekvensanalysens slutsatser borde redovisas i planbeskrivningen. En berörd anser att Stadsbyggnadskontoret ska utarbeta ett helt nytt förslag utifrån kritiken som ges i barnkonsekvensanalysen.

Ett flertal berörda menar att planförslaget är motstridigt Stockholms översiktsplan, Den gröna promenadstaden, Stockholms parkprogram, Södermalms parkplan samt handlingsprogrammet En god stad för barnet avseende barnperspektivet i planeringen. En berörd anser att den demokratiska tanken inte fungerar då barnens behov och önskningar inte respekteras av stadsbyggnadskontoret och barnen inte själva har möjlighet att protestera.

Föreningen Södermalmsparkens Vänner vill att barn och unga ska låtas vara med och planera innehållet i parken och de önskar även att staden undersöker möjligheten att inrätta en ungdomsgård i Kv. Ögonmåttet. En berörd menar att förslagets konsekvenser för barn och deras utemiljö måste utredas vidare i en miljö- och barnkonsekvensanalys.

Ett fåtal berörda kommenterar att det är positivt att en barnkonsekvensanalys har tagits fram, men negativt att planförslaget inte tar hänsyn till des slutsatser.

Ett flertal berörda och Lokala Hyresgästföreningen Linjalen påpekar att planförslaget inte redovisar hur mycket trafikskyddade grönytor och möjligheterna att röra sig fritt mellan större områden minskar. De anser att det är omöjligt att kompensera för detta genom att skapa aktiviteter i kvarvarande delar av parken. Två berörda efterfrågar särskilt en konsekvensanalys av trafiken i området där trafiksäker skolväg och barns rätt att röra sig i sitt närområde och till och från park- och naturmark säkerställs.

Förskolan Båtsmannen påpekar att planförslaget ökar slitaget på Skånegläntan och att barnkonsekvensanalysen understryker värdet av att ha en kvantitet av grönytor. Två berörda anser att barnkonsekvensanalysen styrker argument mot den planerade bebyggelsen med hänvisning till boendetätheten och behovet av allmänna ytor.

Synpunkter på genomförd barnkonsekvensbeskrivning

Ett stort antal berörda anser att planförslagets barnkonsekvensanalys är ofullständig. Ett flertal berörda och Lokala Hyresgästföreningen Linjalen anser att barnkonsekvensanalysen är ett hafsverk.

Ett stort antal berörda framhåller att barnkonsekvensanalysen saknar grundläggande demografiska fakta och information om verksamheter i området som riktar sig till barn. Exakta siffror på dels barn boende området och dels barn i förskolor och skolor i närområdet saknas eller är ofullständiga och bör inkluderas i underlagen till detaljplanen, då det är betydligt fler förskolor och skolor än de som utmärkts som använder parken. Det skulle behövas en samlad statistik av antalet barn-och ungdomar i ett större område runt parken. Ett flertal berörda påpekar även att i närliggande kv. Tobaksmonopolet samt kv. Grimman byggs även nya lägenheter vilket kommer innebära ett ytterligare tillskott av barn i området.

Ett flertal berörda anser att enkäterna i barnkonsekvensanalysen måste kompletteras med förskolorna i kv. Linjalen och förskolorna i detaljplaneområdet väster om gångstråket samt Åsö högstadium, som använder

bollplanen. En berörd anser att det har förekommit brister i information till förskola och föräldrar. En berörd påpekar att förskolan Ask och Embla inte är med som underlag i enkäten.

Ett flertal berörda påpekar att det inte verkar som de förskolor som närmast utnyttjar parken har tillfrågats i arbetet med barnkonsekvensanalysen, vilket gör att det är tomt i västra delen på "Skolbarnens karta" utom pulkabackarna på vintern, där barnen fått peka ut uppskattade platser.

Lokala Hyresgästföreningen Linjalen anser att det är anmärkningsvärt att det inte görs någon analys av konsekvenserna av att förskolegårdar och lektytor försvinner i Kv. Linjalen och västra Rosenlundsparken. De sex förskolor som finns i Kv. Linjalen har inte blivit tillfrågade om vad de tycker.

En berörd menar att en av förskolorna som har sin verksamhet i parken idag är förundrade över att de inte har blivit intervjuade då förskolan påverkas av förslaget. Förskolan instämmer också med barnkonsekvensanalysens slutord om att föreslagen exploatering inte har beaktat barnens bästa i tillräcklig utsträckning. De framför också att barnperspektivet har underordnats kvartersstadstrenden och de vill att det ska beaktas i utformningen av parken.

En berörd anser att de barnkonsekvenser som beskrivs i planförslaget inte stämmer med verkligheten vad gäller att parken skulle vara otrygg för barn och att om det kan verka så beror det på undermålig skötsel.

Två berörda anser att barnkonsekvensanalysen bör ta hänsyn till att bussgatan i framtiden kan komma att trafikeras av biltrafik, då planen inte reglerar trafikslag.

Ett flertal berörda och Föreningen Södermalmsparkens Vänner anser att trots brister i den utförda barnkonsekvensbeskrivningen är dess slutsatser tydliga och bör tas hänsyn till. I analysen framgår att förslaget skapar en barriär för barns utevistelse genom att bussgatan delar upp parken och gör det svårare för barn att röra sig fritt på egen hand över parken. Den föreslagna bussgatan är en säkerhetsrisk och innebär en försämring av villkoren för lek. Andra synpunkter att ta hänsyn till är att förskolebarnen inte upplever några specifika platser som direkt otrygga, men belysningen måste förbättras. Den lummiga västra delen med berget fyller en viktig funktion som fristad för äldre barn och dess karaktär bör bevaras. Barnen får i västra delen en mindre utsläppsytta med kraftigare lutning på densamma än i dagsläget, vilket är negativt.

Förskolor

Ett flertal berörda kommenterar de nya förskolor som föreslås i planen. Ett flertal berörda anser att det är viktigt att prioritera barn i urbana miljöer och påpekar att friytorna kommer att minska genom planen och att barnen därmed får sina lekutrymmen beskurna.

Många berörda är oroade över utvecklingen mot allt mindre gårdar, s.k. utsläppsgårdar och upplever att planförslaget inte tar hänsyn till detta. Exempelvis påpekar man att ytan för förskole- och skolgårdar bör vara minst 25 kvadratmeter och helst 60 kvadratmeter per barn för utomhuslek och att förslaget ger barnen 1 kvadratmeter per barn fördelat på två skuggiga

utsläppsgårdar. Vidare påpekar ett flertal berörda att planförslaget förutsätter att förskolorna varje dag ska gå till den allmänna parken för att leka.

Ett flertal berörda anser att den förskola som föreslås rivas i aktuell detaljplan erbjuder barnen en rik och stimulerande miljö. Den är en betydelsefull gemensam resurs då den förvaltas av stadens egna fastighetsbolag, SISAB och därför bör staden, om den rivs, uppföra en ny förskola med motsvarande kvaliteter på annan plats. En flertal berörda och Föreningen Södermalmsparkens vänner anser att man bör undersöka möjligheten att flytta den befintliga förskolan till Kv. Ögonmåttets bottenvåningar och att den mark som idag används av förskolan ska läggas till parken.

En berörd är kritisk till exploatering av parken med hänvisning att flera förskolor använder den varje dag. En berörd menar att det inte finns skäl att riva den nuvarande förskolebyggnaden vars placering och utformning är fullgod.

En berörd menar att den befintliga förskolan i planområdets nordvästra del bör rivas då den blockerar parktillgängligheten där det är som mest sol. Inrym istället förskolan i de föreslagna byggnaderna och ge dem en gård som motsvarar dagens gård.

Förskolan Båtsmannen anser att det är märkligt att barnkonsekvensanalysen inte behandlar förskolan Båtsmannen och Iors gårdssituation, trots att dess inhägnade gårdsyta väsentligt kommer att minskas. Barnkonsekvensanalysen säger att minskade gårdsytor bör undvikas, men nämner inte att förslaget innebär samma sak för Båtsmannen och Iors verksamheter. Vidare önskar förskolan att framtida utformningen av Rosenlundsparken medger att förskolorna fortsatt kan låta barn leka säkert i parken och att inhägnat område skapas, för både allmänhetens och verksamhetens barn.

Stockholms Naturskyddsförening anser att en ny förskola bör i första hand placeras på annan plats än i Rosenlundsparken i enlighet med parkplanen riktlinjer, i andra hand inom parken. Om en förskola på sex avdelningar ska uppföras behövs all kvarvarande parkmark för barns lek och fysiska aktivitet. Om en ny förskola måste byggas kan den ingå i ett hus tillsammans med lokaler och några bostäder, vilket skulle ta hänsyn till parken och inte inkludera nya byggnader eller väg. Detta skulle kunna genomföras på nuvarande förskoletomt och hundrastgård.

Stadsbyggnadskontorets sammanvägda sammanställning

En överväldigande majoritet av de inkomna synpunkterna motsätter sig exploatering av Rosenlundsparken. I motståndet kan några olika ståndpunkter urskiljas: En majoritet är negativa till den föreslagna exploateringen och vill bevara parken intakt, men önskar att den rustas upp. Ett flertal berörda anser att parken är bra som den är och inte behöver förändras alls. Några enstaka är positiva till bebyggelse och upprustning av parken. Majoriteten av de inkomna synpunkterna motsätter sig särskilt den föreslagna bussgatan, då den delar Rosenlundsparken i två delar och försämrar dess kvalitet, utgör en olycksrisk

för lekande barn samt att planförslaget ej kan garantera att det inte blir blandtrafik på gatan i framtiden.

En majoritet är negativa till föreslagen bebyggelse i Rosenlundsparken:

- Södermalm är tätbefolkat, det är ont om parkmark och alla parker behövs i innerstaden. Det finns bättre lämpade platser att bygga på
- Tillskottet av bostäder är litet och motiverar inte minskad parkmark
- Parken bör istället rustas upp i enlighet med ambitionerna stadens Parkplan från 2009
- Parken är mycket väl använd och uppskattad som den är, särskilt av barn och deras föräldrar
- Parkens vilda och oordnade karaktär är unik, alla områden behöver inte vara tillrättalagda. Topografin och växtligheten är särskilt värdefull för barns lek och motoriska utveckling
- Exploatering vore ett ingrepp i och förstörelse av en samtidshistorisk värdefull miljö
- Bebyggelsen försämrar boendekvaliteten i befintliga kvarter med avseende på ljusinsläpp, insyn, buller och försämrad luftkvalitet
- Planförslaget strider mot stadens egna program och ambitioner
- Parken klarar inte fler människor och mer slitage
- Allmänintresset av att ha en sammanhållen park väger tyngre än enskilt intresse av exploatering
- Bebyggelsen bryter stadens befintliga parksammanhang ur ekologiska och biologiska avseenden. Parken behövs för rening och infiltrering. Bebyggelse försämrar parkens luftkvalitet då biltrafiken ökar

En majoritet motsätter sig den föreslagna bussgatan genom parken:

- Den delar upp en välanvänd park i två delar och försämrar dess kvalitet
- Den ökar olycksrisken för barn som leker i parken
- Den begränsar barns lek och medför att föräldrar alltid måste vaka över dem
- Det går inte att säkerställa att bussgatan inte blir en framtida gata för allmän trafik, då planförslaget ej styr trafikslag
- Bussgatan riskerar att bli en smitväg för biltrafik
- Befintlig bussgata är bättre, då den ligger avsides i en del av parken som är skuggad
- Att Hallandsgatan blir parkmark är inte tillräcklig kompensation
- Förändringen av buss 55:s sträckning minskar antalet hållplatser och försämrar servicen

Ett flertal människor är negativa till den föreslagna förändrade stadsstrukturen:

- Befintlig stadsstruktur är uppskattad, kvarterstaden behöver inte dominera som struktur
- Människor väljer att bo i området med anledning av befintlig stadsstruktur, det är ett lugnt område utan trafik. Trafiksepareringen uppskattas särskilt av barnfamiljer

Ett stort antal människor anser att planförslaget innebär särskilt negativa konsekvenser för barn:

- Planförslaget är motstridigt mot barnkonventionens regel att alltid beakta barns bästa i fysisk planering
- Den utförda barnkonsekvensbeskrivningen är bristfällig. Ingen hänsyn tas till dess slutsatser.

- Det är dumt att riva fungerande förskolor
- De föreslagna utsläppsgårdarna försämrar och begränsar barns lekmöjligheter och utemiljö. Det är ett ökat problem med mindre gårdar generellt i staden. Otryggheten för barn ökar när de inte har en egen gård
- Planförslaget försämrar barns hälsa genom den olycksrisk och försämrade luftkvalitet som ökad trafik innebär

De intressekonflikter som föreligger kan sammanfattas till att de berör:

- Bebyggelse i Rosenlundsparken och förändrad stadsstruktur
- Anläggandet av en bussgata genom Rosenlundsparken
- Planförslagets konsekvenser för barn

Inkomna synpunkter

Nedan redovisas en sammanfattning av inkomna synpunkter. För yttrandena i sin helhet hänvisas till planakten för ärendet.

Statliga och regionala myndigheter och förbund

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har mottagit ärendet och lämnar det utan åtgärd.

Trafikförvaltningen SLL

Trafikförvaltningen konstaterar att en ändrad linjedragning av buss 55 är positiv då den innebär en rakare sträckning. Dock påpekar förvaltningen att det också kan innebära negativ påverkan då omkringliggande bostäder blir mer utsatta för buller. Efter att ha studerat den nya bullerutredningen anser trafikförvaltningen att det inte är lämpligt att flytta busslinjens sträckning till att trafikera parken med hänvisning till att ljudklass B inte kommer att kunna uppnås i den befintliga bebyggelsen.

Storstockholms brandförsvär

Storstockholms brandförsvär meddelar att de inte har något ytterligare att tillägga i ärendet.

Kommunala nämnder, bolag och förvaltningar

Trafikkontoret

Trafikkontoret har inga synpunkter på förändringarna som har skett sedan samrådskedet.

Övriga remissinstanser

Hyresgästföreningen Södermalm

Hyresgästföreningen Södermalm ställer sig negativ till den föreslagna bussgatan inklusive betydande sidoområden. Bussgatan förstör parkmiljön och

pulkabacken och innebär osäkerhet för barn och familjer. Att nuvarande bussgata ändras till park är inte en tillräcklig kompensation, då marken är skuggig och belagd i norrläge. Vidare anser föreningen att föreslagen angoringsgata till det nya bostadskvarteret inte bör vara genomgående, utan ha sin enda anslutning mot Magnus Ladulåsgatan väster om kvarteret Ögonmättet. Det föreslagna gårdshuset förlagt i nordsydlig riktning öster om kvarteret Verktummen bör utgå, då det gör gårdsmiljön kyffig, mörk, trång och barnfientlig. Marken är norrsluttning med ljus- och fuktproblem.

Naturskyddsföreningen

Stockholms Naturskyddsförening anser att förslaget i sin helhet bör dras tillbaka och ritas om. Föreningen ser det vidare som problematiskt att planförslaget motverkar delar av Parkplan Södermalm samt använder argument utifrån översiktsplanen för att exploatera parken, då dessa är av övergripande karaktär. Planförslaget belyser att parken kommer rustas upp om planförslaget blir verklighet. Föreningen menar att detta kan tolkas som att parken "tjänar" på exploateringen. En upprustning och satsning på Rosenlundsparken i enlighet med Parkplanen kan och bör bekostas av kommunen utan att exploatering sker i parken.

Föreningen är särskilt negativ till den föreslagna bussgatan. Parkens kvalitet som fordonsfri bör värnas. Vidare anser föreningen att endast gång/cykeltrafik bör tillåtas i parken. Befintlig gång/cykelstråk bör breddas och ges karaktären av gågata istället för gångväg. Barnkonsekvensbeskrivningen visar att trafiken upplevs som otrygg. Denna aspekt bör få vägas tungt. Barnens säkra miljöer är redan idag alltför få i stenstaden, trafik i parken innebär ytterligare försämringar för barns rörlighet.

Föreningen ser negativt på exploatering i Rosenlundsparken. Parken är en oas och av stort allmänintresse. Rymd är en viktig kvalitet för en park som minskar med planförslaget. Den del av parken som föreslås exploateras ligger vidare nedsänkt och är mörkt och det är tveksamt om boendemiljöerna blir i enlighet med miljömålet God bebyggd miljö.

Föreningen anser vidare att det är anmärkningsvärt att ekologi och naturvärden beskrivs så kort och översiktligt i landskapsanalysen. Ett kapitel med utförd inventering av arter i parken såsom fåglar, pollinerande insekter, vedinsekter, växter, mossor och svampar bör tillföras landskapsanalysen, alternativt hade en inventeringsrapport behövts göras. I planbeskrivningen framgår att det inom planområdet inte finns några intressen registrerade avseende flora, fauna eller rödlistade arter. Föreningen tolkar detta som att kommunen studerat Artportalen, men inte haft ekologer på plats för att samla in artobservationer i parken. Detta ser föreningen allvarligt på. Föreningen anser vidare att Stadsbyggnadskontoret uttrycker sig mycket otydligt då man skriver att inga "intressen" finns gällande flora och fauna. Att det finns ask, alm, lönn och fågelbär inom planområdet ser föreningen som ett exempel på att det finns flora av "intressen".

I planbeskrivningen framgår att förslagets genomförande inte bedöms påverka områdets funktion som grönt stråk och dess spridningsfunktion påtagligt. Föreningen saknar dock argument som stödjer detta. Parken utgör redan idag försvagad lokal spridningskorridor för biologisk mångfald i öst-västlig

riktning. Parken utgör även en viktig spridningskorridor för arter mellan Tantolunden och Vitabergsparken

I den nordvästra delen av parken finns natur med vild karaktär, en kvalitet som särskilt barn uppskattar. Föreningen anser att det i planhandlingarna inte framgår att parkens nordvästra del med mer vild karaktär och lägre besöksstryck borgar för att många arter kan klara sig i stenstaden. Exempelvis kan fåglar uppträda i hela parken vilket sannolikt ger upplevelsevärde till boende, men endast häcka i den vilda delen av parken.

Föreningen saknar ekosystemtjänster i planförslaget. Parken bidrar med många ekosystemtjänster vilket bör tas upp, särskilt tjänster kopplat till träd, vilket är viktigt för klimatanpassning. Stenstaden behöver öka antalet träd, att bygga i parker och avverka uppåt hundra träd som planförslaget innebär kan ej accepteras.

Föreningen anser att en ny förskola bör i första hand placeras på annan plats än i Rosenlundsparken i enlighet med parkplanen riktlinjer, i andra hand inom parken. En flytt av befintlig förskola skulle underlätta restaurering och öka allmänt tillgängliga ytor. Förslagen förskola fördubblar antalet barn i parken, vilket innebär större påfrestningar och försämring av redan sliten park. Om en förskola på sex avdelningar ska uppföras behövs all kvarvarande parkmark för barns lek och fysiska aktivitet. Om en ny förskola måste byggas kan den ingå i ett hus tillsammans med lokaler och några bostäder, vilket skulle ta hänsyn till parken och inte inkludera nya byggnader eller väg. Detta skulle kunna genomföras på nuvarande förskoletomt och hundrastgård.

Sakägare enligt fastighetsförteckningen, besvärberättigade och övriga

Då det inkommit en stor mängd yttrande från berörda är dessa sammanfattade i ett separat dokument, och synpunkterna finns med i den ämnesvisa sammanställningen ovan.

Synpunkter inkomna under samråd och granskning som ej tillgodosetts

- Bebyggelse i Rosenlundsparken
- Planförslagets konsekvenser för barn vad gäller förskolemiljöer

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Allmänt om planprocessen

Demokratisk förankring

Planering i området kring Rosenlundsparken handläggs enligt planprocessen i Plan- och bygglagen och har politisk förankring i stadsbyggnadsnämnden. Startpromemoria för planläggning av området godkändes av stadsbyggnadsnämnden den 19 april 2012. Genom detta beslut fick stadsbyggnadskontoret i uppdrag att pröva den föreslagna platsen för ny bebyggelse samt att pröva Swedenborgsgatans förlängning söderut i syfte att sammanlänka stadens urbana stråk och integrera gatunätet i nordsydlig riktning.

En parkenkät genomfördes i planeringens tidiga skede. Syftet med enkäten var att inhämta bättre kunskap om platsen utifrån användarnas perspektiv. Kunskapen om bl. a. hur man rör sig genom parken eller hur intensivt olika delar av parken används har bidragit till förslaget. Parkenkätens utfall visade att den aktuella delen av Rosenlundsparken som provas för ny exploatering är den minst utnyttjade delen av parken. Resultatet har bekräftats i en del inkomna synpunkter.

Planförslaget skickades ut på samråd under våren 2013. Med anledning av de synpunkter som framfördes hade ett antal frågor studerats vidare, bl. a. planförslagets påverkan på solförhållanden, bullersituation, trafiksituation, barnkonsekvenser, hälsokonsekvenser, gatuhöjdsättning, utformning, förskolornas utemiljöer, parkhusets placering och utformning m.m. Riktlinjer för bearbetning av planförslaget redovisas i samrådsredogörelsen. Redogörelsen innehåller också kontorets argumentation som ligger till grund för ställningstaganden i sådana frågor som ny exploatering i Rosenlundsparken eller förändrad stadsstruktur i området.

Samrådsredogörelsen med riktlinjer för bearbetningar av förslaget var ett underlag för politiska partier i stadsbyggnadsnämnden vid beslut om inriktning inför det fortsatta arbetet med detaljplanen under hösten 2013. En kompletterad namninsamling "Ingen gata genom Rosenlundsparken" med ett foljebrev inkom till stadsbyggnadskontoret i anslutning till nämndsammanträde 2013-11-14. Eftersom namninsamling inkom till kontoret efter utskicket till stadsbyggnadsnämnden redovisas den istället i detta granskningsutlåtande.

Det bearbetade förslaget var utställt för granskning under december 2013 – januari 2014 under fem veckors tid vilket anses vara en tillräckligt lång tid för att kunna yttra sig över förslaget.

Förutom möjligheten att lämna synpunkter om förslaget under samråds- eller granskningstiden är syftet med att yttra sig att få möjlighet att överklaga planen. Stadsbyggnadskontoret ser ingen anledning att ifrågasätta hur planprocessen har bedrivits.

Planförslaget bedöms följa översiktsplanens strategier att stärka centrala Stockholm genom att skapa en attraktiv och variationsrik stad och ge förutsättningar för mångfald och stadsliv. Efter godkännande i

stadsbyggnadsnämnden överlämnas förslaget för beslut om antagande i kommunfullmäktige.

Dålig samordning, Språk i planhandlingarna

Stockholms översiktsplan med sina tillägg är stadens planeringsverktyg för övergripande planering. Områdesansvariga på stadsbyggnadskontoret ansvarar för helhetsperspektiv i olika stadsdelar så att enskilda projekt sätts i sitt sammanhang. Med Stockholms nya bostadsmål om 140 000 bostäder som ska planeras fram till 2030 ser kontoret ett alltså mer ökat behov av helhetsperspektiv i planeringen. Staden har som ett mål och ambition att i ännu större utsträckning föra dialog med medborgarna.

Efter samråd kompletterades planbeskrivningar för detaljplanen för Rosenlundsparken respektive tilläggsplanen för kvarteren Linjalen och Ögonmättet med hänvisande texter och illustrationer. Kopplingen mellan ärendena i planhandlingarna anses vara tillräckligt tydlig. Kontoret anser att både texten och illustrationsmaterialet i planhandlingarna kommunicerar de båda detaljplanernas syften och intentionerna med planförslagen på ett tydligt sätt.

Allmänt om förslaget och utvecklingen

Exploatering av Rosenlundsparken

Staden har genom konsultföretaget Spacescape analyserat förutsättningar för förtätning och tillgång till grönfunktioner, vilket redovisas i start-PM för planarbetet. Jämfört med övriga delar av Södermalm är området, bland annat till följd av en god tillgång av grönområden och parker att betrakta som mer medeltätt. Som framgår av kartering i start-PM, ligger exploateringstalet för området kring Rosenlundsparken på 1,4–1,6, medan Södermalms tätaste delar vid Medborgarplatsen, Mosebacke och Östgötagatan har ett exploateringstal om 2,0–2,3. Viktiga användningar av Rosenlundsparken är bollspel, grön oas, lek och picknick. Samtliga dessa funktioner bedöms kunna tillgodoses till fullo även i en förändrad park. Tillgången i närområdet är i dagsläget god och projektet bedöms inte ha någon avsevärd påverkan på den. Inte heller möjligheten till längre promenader i en grön miljö påverkas nämnvärt. Det viktiga promenadstråket från Hammarby sjö via Katarina Bangata och Rosenlundsparken till Tantolunden påverkas inte.

Förutom övergripande analyser har parkenkäten, landskapsanalysen, barnkonsekvensanalysen, trafikanalysen m.m. klargjort lokala förutsättningar för förslaget som, enligt kontorets bedömning, medför effektivt utnyttjande av stadens mark och svarar på behovet av nya bostäder och lokaler i innerstaden. Planerad satsning på parkupprustning enligt parkprogrammet innebär ökad kvalitet av parkmark och förstärkning av nordsydliga och östvästliga stråken.

Stockholm växer och att stadens befolkning ökar medför bl. a. att fler kommer att behöva dela på stadens offentliga ytor såsom parker, torg och gator. Stockholms parker behöver planeras utifrån medborgarnas olika behov så att alla får möjlighet till rekreation och naturupplevelser i staden. Därför är det viktigt att se över och utveckla de parker där man ser potential att kunna erbjuda bättre rekreativsmöjligheter för fler. Kontoret bedömer att de avvägningar mellan olika intressen som har gjorts i planarbetet tar hänsyn till

allmänhetens behov av tillgång till parkmark och behovet av nya bostäder. Konsekvenser för planens genomförande för parken med omgivningen beskrivs i planhandlingar.

Stadsbyggnadskontoret ser ingen anledning att ifrågasätta hur parkenkäten genomfördes eller dess resultat. Kontoret anser att det framtagna parkprogrammet redovisar stadens ambitioner för parkupprustning och nya parkfunktioner på ett tillfredsställande sätt. Efter granskning kompletteras förslaget med förslag på utformning av torgytor vid parkhuset.

Kontoret delar inte uppfattningen att planförslaget bidrar till en otryggare tillvaro eller otrivsel i området. Befolkade stadsrum som används både av boende i området och förbipasserande främjar social kontroll och med detta bidrar till känslan av trygghet. Nya sammankopplade gatu-, torg- och parkrum öppnar upp området för fler och motverkar segregation.

Syftet med planprocessen är att pröva planförslaget och dess konsekvenser för omgivningen. Kontoret bedömer att framtagna utredningar och bemötande av synpunkter inkomna under planprocessen redovisar de planerade förändringarna och dess konsekvenser tillräckligt utförligt för detaljplanesammanhang.

Frågor som stadsstruktur, exploateringsgrad och trafikseparering behandlas under rubriken Arkitektur och gestaltning.

Frågor om barnkonsekvenser behandlas under rubriken Övriga frågor.

Planen strider mot andra planer och mål

Stockholm befinner sig i en intensiv utvecklingsfas och att stadens befolkning ökar medför bl. a. att flera kommer att behöva dela på samma offentliga ytor såsom parker, torg och gator. Kontoret anser att genom att förnya och nyskapa parker och natur samtidigt som man anlägger ny bebyggelse kan befintliga stadsområden stärkas och utvecklas. Stadsmiljön kan som helhet bli kvalitativt bättre och mer tillgänglig för fler. Enligt kontorets bedömning ligger förslaget i linje med Stockholms ambitioner och miljömål, stadens strategiska planeringsdokument Promenadstaden och Den gröna promenadstaden samt planeringsunderlag Parkplan Södermalm. Parkplan för Södermalm redovisar en rad rekommendationer för parktillgång inom ett visst avstånd från bostaden. De aspekter som bedöms som allra viktigast är tillgången till lek och s.k. gröna oaser med lägre ljudnivåer än 50 dBA, liksom möjlighet till promenader. Planens genomförande bedöms kunna öka parkens tillgänglighet till lekmiljöer och möjligheten till promenader i en grön och trygg miljö förbättras. Kontoret bedömer att de avvägningar mellan enskilda och allmänna intressen som har gjorts under planarbetet tar hänsyn till behov av tillgång till parkmark samt nya bostäder och lokaler i en innerstadsmiljö. Planförslaget anses följa översiktsplanens strategier att stärka centrala Stockholm och koppla samman stadens delar i syfte att skapa en attraktiv och variationsrik stad och ge förutsättningar för mångfald och stadsliv.

Kostnader för anläggande av nya gator, upprustningsåtgärder m.m. ingår i exploateringskontorets projektkalkyl som har tagits fram under planarbetet.

Frågor om innerstadsluft, gröna stråk och tillgänglighet för cyklister och fotgängare behandlas i rubriker Parker och grönområden, Gator och trafik samt Miljö- och klimataspekter i detta granskningsutlåtande.

Hyresrätter

Planförslaget ger möjlighet till att både hyresrätter och bostadsrätter byggs i området. Upplåtelseformer regleras inte i detaljplan utan i ett exploateringsavtalet mellan staden och byggherren. Planförslagets mål är att ca 140 av de 225 planerade bostäder upplåts som hyresrätter.

Arkitektur och gestaltning

Stadsmiljö/stadsbild

Staden består av olika strukturer som samspelar med varandra och bygger en varierande stadsmiljö. Kontorets bedömning är att planförslaget hanterar områdets rådande stadsstruktur på ett hänsynsfullt sätt. Föreslagen bebyggelsestruktur frångår stenstadens slutna kvartersstruktur och utgår från platsens karaktär.

Kontoret bedömer att förslaget stärker de befintliga kvaliteterna i området såsom uppskattade parkytor och välanvända stråk. Förslaget tillför nya kvaliteter såsom att områdets tillgänglighet stärks, nya park- och torgytor skapas, befintliga parkytor rustas upp, gaturum ges förutsättningar för nya lokaler i bottenvåningar samt att den nya bebyggelsen får en attraktiv utformning i dialog med områdets tidstypiska arkitektur. Sammankopplade stadsstråk ser kontoret som ett naturligt element i innerstaden som väger tyngre än fördelarna med trafikseparering. Kontoret anser att det är positivt att området efter omvandling kan få en mer stadslig karaktär men kommer fortfarande att kunna erbjuda lugnare miljöer och möjlighet till naturupplevelser centralt i staden.

Övriga synpunkter på bebyggelse

Planförslaget har tagits fram med utgångspunkt att åstadkomma en varierad och attraktiv stadsmiljö där Rosenlundsparken och omgivningarna blir integrerade med föreslagen bebyggelse. Området är omgivet av bebyggelse med struktur och arkitektoniskt uttryck som är karakteristiskt för 60-/70-tals arkitektur, d.v.s. av storskaliga kvarter med likformig gestaltning. För att möta den befintliga skalan och tillföra ett mer varierat uttryck, föreslås det nya kvarteret formas som en samlad enhet där strukturen i sig är varierad. De kringliggande stadsrummens skiftande egenskaper såsom utsikt, väderstreck och funktion har påverkat byggnadsvolymernas uttryck. Den planerade bebyggelsen har studerats bl. a. utifrån marknivåskillnader, skuggningseffekter på omgivningen, solförhållanden inom den egna bostadsgården och boendemiljö i övrigt. Kontoret bedömer att planförslaget möjliggör att goda boendemiljöer i närheten till parken skapas.

Föreslagen bebyggelsestruktur, byggnadshöjder och volymer bedöms vara väl avvägda och motiverade av bebyggelsen runt om planområdet och en målsättning att koppla ihop området omgivningarna. Det nya kvarterets öppna struktur och måttliga höjder föreslagna mot kv. Alnmåttet minimerar planförslagets påverkan på utsikten och ljusinsläppet och innebär ingen skuggpåverkan. Den nya bebyggelsen och gatan mot kv. Ögonmåttets södra

gavlar kommer att påverka kvarterets befintliga öppna utsikt mot parken och solförhållanden. Norra gatan utformas till ett attraktivt stadsrum med trottoarer, gatuträd och lokaler i bottenvåning. Gaturummet kommer att vidga ut sig vid parkhuset och övergå i ett torg som i sin tur kommer att övergå i parkmark. Marken där norra gatan möter Magnus Ladulåsgatan kommer att höjas upp för att, tillsammans med det nya torget, skapa en plan och tillgänglig entré in i parken. Planförslagets påverkan på parksamband behandlas under rubriken Parken och grönområden. Det är inte aktuellt att förslaget omarbetas till en friare bebyggelsestruktur.

Gestaltungsprincipen för det nya kvarteret har varit att kvarterets utsida mot det offentliga rummet utformas med en stramare karaktär än mot gårdssidan som får en mindre formell karaktär. Parkhusets föreslagna gestaltning är ett resultat av en arkitektävling som genomfördes under planprocessen. Med nyskapande arkitektur av hög kvalitet kan byggnaden i sig bli en attraktion i parken och bidra till områdets karaktär och identitet. Detaljplanen reglerar inte bebyggelsens gestaltning i detalj utan lämnar tolkningsutrymme för hur de tillkommande byggnaderna kan gestaltas till bygglovsskedet. Lägenhetstyper, lägenhetsstorlekar och planlösningar regleras inte i detaljplan utan prövas i bygglovsskedet. Som regel ställer staden höga miljökrav på all ny bebyggelse som planeras.

Att parkupprustning möjliggörs har ekonomisk koppling till den nya exploateringen och ingår i projektets budget. Den nya bebyggelsen planeras antingen i de minst utnyttjade delarna av parken eller på ytor som redan idag är upptagna av förskolebyggnader. Fler lokaler i området möjliggörs genom tilläggsplanen för kvarteren Linjalen och Ögonmättet. Planförslaget hindrar inte från att översyn av övriga befintliga lokaler i området görs.

Genomförda solstudier bedöms tillräckliga för att kunna göra bedömning av den nya bebyggelsens påverkan på solförhållandena för omgivande kvarter. Parkhuset finns med i solstudier.

Detaljplaner som idag gäller inom planområdet kommer att sluta gälla när den aktuella detaljplanen har vunnit laga kraft. Flyttning och evakuering av befintlig förskola som påverkas av planförslaget är en genomförandefråga som hanteras av exploateringskontoret.

Enligt parkprogrammet föreslås befintlig växtlighet vid trappan till Tideliussgatan glesas ut och den nedre delen öppnas upp för att ge plats åt en mindre platsbildning vid norra gatan. Planförslaget hindrar inte från att trappan omgestaltas.

Kv. Alnmättet ligger utanför planområdet varför frågan om en utökad byggrätt för större antal våningar inte behandlas inom denna detaljplan.

Synpunkter gällande parkhuset behandlas under rubriken Parkhuset.

Parkhuset

Planuppdraget avser att pröva ny bebyggelse i nordvästra delen av parken. Det är inte aktuellt att parkhuset utgår från planförslaget. Att ändra planförslaget så att marken som avses bebyggas utgör parkmark ligger inte i

linje med planuppdraget. Däremot föreslås nya parkytor söder om parkhuset där en befintlig förskolebyggnad ligger idag.

Parkhuset kommer att ligga indraget från kv. Ögonmättet med södra fasad mot öppna parkytor. Huset placeras fristående på ett offentligt torg som kommer att utgöra en entré in i parken. Markhöjder i anslutning till Magnus Ladulås gatan, torget och parken kommer att samordnas. Lokaler i bottenvåningen och torget med plats för uteservering stärker den välkomnande karaktären och husets form med sneda väggar bjuder till rörelser och vistelse vid huset. Kontoret bedömer att parkhusets fristående placering är väl motiverat och bidrar till projektets övergripande målsättning att ge förutsättningar för befolkade och aktiva stadsmiljöer.

Enligt stadsbyggnadsnämndens beslut i samband med godkännande av samrådsredogörelsen fick kontoret i uppdrag att pröva ett större antal våningar för parkhuset. Byggnadens placering, volym och höjd har studerats under planarbetet och kontorets bedömning är att den placeringen, volymen och höjden som planen möjliggör kan godkännas i en storskalig stadsmiljö. Höjning med två våningar jämfört med våningsantal i tävlingsförslaget föreslås så att byggnaden består av 9 våningar ovan mark och en takvåning med indragen påbyggnad för en gemensamhetslokal och histoppar. Takvåningen ska även innehålla en takterrass. Föreslagen gestaltning har utvecklats utifrån tävlingsförslaget och bedöms följa tävlingens ambition om ett attraktivt tillskott i stadsbilden.

Parkhusets placering mittemot trappan till kv. Linjalen kommer att minska soltimmar för trappan men det blir fortfarande möjligt att använda trappan som en sittplats. Husets skuggpåverkan på omgivningen redovisas i solstudier.

Parkytor mot torget kan användas som aktivitetsytor men ytorna bedöms inte vara tillräckligt stora för en bollplan/konstgräsplan intill torget.

Planförslaget hindrar inte från att bottenvåningar i närområdet rustas upp för publik verksamhet där det tillåts av gällande detaljplaner. Fler lokaler i området möjliggörs genom tilläggsplanen för kvarteren Linjalen och Ögonmättet.

Grundläggning av all ny bebyggelse och gator ska ske med hänsyn till geotekniska förhållanden i området.

Kulturmiljö

Området är inte klassat som särskilt kulturhistoriskt värdefullt av stadsmuseet. Såsom stadsmuseet bedömer kontoret att föreslagen utbyggnad inte kommer att påverka områdets kulturhistoriska värden negativt utan bedömningen är att planförslaget hanterar den befintliga stadsstrukturen på ett hänsynsfullt sätt samt att förslaget tillför platsen nya urbana kvaliteter som området idag saknar.

Olägenheter för grannar

Föreslagen bebyggelse innebär en förändring i områdets markanvändning och bebyggelsestruktur och med detta konsekvenser för närliggande bebyggelse

vad gäller bl. a. utsikt, ljusförhållanden och insyn. Stadsbyggnadskontoret bedömer att planförslaget hanterar närheten till befintlig bebyggelse på ett hänsynsfullt sätt. Ny bebyggelse placeras med en täthet som förekommer i andra delar av Stockholms innerstad. Föreslagna byggnadshöjder motsvarar huvudsakligen bebyggelsehöjder i omgivningen. Den slutna kvartersstrukturen bryts ner med släpp mellan byggnadskropparna för att möjliggöra ljusinsläpp och inblickar in i kvarteret vilket medför mindre skuggpåverkan på omgivande kvarter. En framtagen solstudie visar en godtagbar påverkan på kv. Ögonmåttets gavelfasader mittemot det nya kvarterets norra fasad. Skuggpåverkan från parkhuset på kv. Ögonmättet minskar med husets indragna läge mot parken. Den nya bebyggelsen ger ingen skuggpåverkan på kv. Alnmättet. Kontoret ser ingen anledning att ifrågasätta genomförda solstudier.

Den biltrafiken som uppskattas tillkomma i området kommer att genereras endast av den nya bebyggelsen mot norra gatan och därmed blir den relativt låg. Endast begränsad biltrafik (servicefordon och dyl.) tillåts på gatan norr om kv. Alnmättet. Den nya bebyggelsens relation till omgivande kvarter beskrivs närmare under rubriken Arkitektur och gestaltning.

Det är flera faktorer som påverkar fastighetspriser vilket gör det svårt att bedöma på vilket sätt planens genomförande kan påverka fastighetspriser i närområdet. Förutom att planera för god boendemiljö är stadens ambition med planen att, genom bl. a. satsningar på offentliga miljöer, öka hela områdets attraktivitet och dragningskraft.

Frågor om barnkonsekvenser behandlas under rubriken Övriga frågor och frågor om gröna ytor behandlas under rubriken Parker och grönområden nedan.

Kontoret bedömer att planförslaget inte medför väsentliga begränsningar för förskoleverksamheten i kv. Alnmättet, särskilt efter att bussgatan lyfts ur planförslaget.

Parker och grönområden

Bevara Rosenlundsparken

Stockholm befinner sig i en intensiv utvecklingsfas och att stadens befolkning ökar medför bl. a. att fler kommer att behöva dela på samma offentliga ytor. Därför är det viktigt att se över och utveckla befintliga parker med potential att kunna erbjuda bättre rekreationsmöjligheter. En sådan satsning medför att Stockholms parker behöver planeras utifrån medborgarnas olika behov. Förslaget är grundad på platsens förutsättningar utifrån flera planeringsunderlag. Kontoret bedömer att avvägningar mellan enskilda och allmänna intressen som har gjorts under planarbetet tar hänsyn till allmänhetens behov av tillgång till parkmark i staden.

Projektet bedöms medföra ett högre tryck på parkytorna, då fler boende och fler barn i förskolorna ska samsas om en något mindre parkyta. Det finns ingen definitiv gräns för lämpligt antal kvadratmeter parkyta per person, men staden måste ta hänsyn till en mer intensiv användning vid utformning och materialval och räkna med dyrare skötsel vid större slitage på parkytorna. Den nya parkdelen som skapas när förskolan flyttas blir en tydligare avgränsad, urban

park med en större flack yta med mer solljus och som är lättare att sköta och till huvuddelen kan göras tillgänglig även för funktionshindrade. Enligt landskapsanalysen upplevs förskolan som en barriär i parken som skärmar av västra delen av parken från den mer välbesökta östra delen. Den mest skuggiga marken med lägsta vistelsevärden och sämst koppling till övriga parkytor föreslås för ny exploatering.

Planförslaget revideras efter granskning med att bussgatan och parkmark utgår från förslaget. I samband med att bussgatan utgår och en gång- och cykelväg är föreslagen istället, ändras planförslagets struktur och påverkan på omgivningen. Planens barriäreffekt, konsekvenser för lekmiljöer för barn samt buller- och vibrationspåverkan på befintlig bebyggelse i kv. Ögonmättet och Linjalen minskar. Den befintliga bussgatan bibehålls och busstrafiken kommer även fortsättningsvis att ske i östra delen av parken. Parallellt framtaget parkprogram visar stadens ambitionsnivå och förslag på satsningar så att Rosenlundsparken kan användas mer effektivt av fler. Målsättningen i parkprogrammet är att, utöver att de befintliga parkdelarna rustas upp, tillföra parken urbana kvaliteter såsom offentliga torgytor i parkens norra del. Kontoret anser att denna målsättning inte behöver motverka parkens funktion som en grön oas i stadsmiljön. Lättillgängliga och lättskötta parkytor är en förutsättning för att parken kan fungera som stadens vardagsrum och upplevas som en attraktiv mötesplats. En stor del av förslag på förbättringar/nya funktioner som har inlämnats under planprocessen ryms inom åtgärder föreslagna i parkprogrammet.

Lekplatsen vid kv. Alnmättet som idag nyttjas endast av förskolorna i kvarteret kommer att rustas upp och omvandlas till en allmän lekplats som kan användas av alla barn oavsett skolgårdarnas storlek. Ytor för spontan idrott kommer att finnas kvar.

Frågor om barnkonsekvenser behandlas under rubriken Övriga frågor.

Parkskötselfrågor ligger inte inom stadsbyggnadskontorets ansvarsområde.

Naturvärden

Att parkområden fungerar som spridningskorridorer är en av parkernas viktiga funktioner, särskilt i bebyggda miljöer. Det är inte aktuellt att överväga att hela nordvästra delen av Rosenlundsparken bevaras och rustas upp utifrån ramen för uppdraget. Detaljplanens genomförande kommer att försvaga Rosenlundsparkens spridningsfunktion. I samband med att bussgatan utgår från planförslaget minskar projektets barriäreffekt på spridningsfunktionen. Föreslagen exploatering medför att en del befintliga träd kommer att fällas där ny bebyggelse och gator planeras. Föreslagna ändringar kompenseras med nya attraktiva park- och bebyggelsemiljöer och området lyfts generellt. Nya parkytor blir mer tillgängliga för flera och rekreativsmöjligheter efter att parken rustas upp och kompletteras med nya funktioner kommer att bli större. Nya träd planteras på planerade gatu- och torgytor. Det nya bostadskvarteret planeras med en halvöppen struktur och en grön bostadsgård vilket också blir positivt för spridningsmöjligheter. Planområdets naturvärden och förslagets konsekvenser för parkmark bedömer kontoret vara redovisat tillräckligt omfattande för plansammanhang.

Exploatering av Rosenlundsparken strider mot stadens mål och ambitioner

Kontoret motsäger sig synpunkten att planförslaget strider mot stadens strategiska dokument. Se kommentar till rubriken Allmänt om förslaget och utvecklingen, Planen strider mot andra planer och mål.

Befintliga kvaliteter, Befintlig användning, Rusta upp Rosenlundsparken, Förslag på förbättringar av Rosenlundsparken

Stadsparkernas bidrag till att förbättra luftkvaliteten, minska bullerstörningar eller dämpa vattenflöden gör parker, förutom att de erbjuder rekreativsmöjligheter, till viktiga komponenter i staden. Rosenlundsparkens centrala läge på Södermalm och dess varierade utbud gör den till en viktig resurs för hela stadsdelen. Marken som provas för ny bebyggelse är en skuggig mindre del av parken med norrsluttning, också den minst utnyttjade delen enligt parkenkät. Visserligen kan parkens oordnade karaktär upplevas som en kvalitet. Dock anser kontoret att sådana ytor generellt upplevs otrygga och inte skötta, särskilt om de saknar tydliga kopplingar med omgivningen, vilket är fallet. Att parkens tillgänglighet ökar och att nya parkdelar kan nyttjas för nya funktioner ser kontoret som en fördel. Se även kommentaren till rubriken Parken och grönområden, Bevara Rosenlundsparken.

Ytterligare studier, utredningar och projektering krävs innan Rosenlundsparken kan börjas rustas upp och utvecklas. Förslag på åtgärder utanför planområdet noteras.

Frågor om naturvärden behandlas tidigare under rubriken Parken och grönområden.

Frågor om barnkonsekvenser behandlas under rubriken Övriga frågor.

Gator och trafik

Bussgatan, Gång- och cykeltrafik

Med anledning av inkomna synpunkter mot anläggandet av bussgatan föreslås bussgatan och parkmark som inte planeras för exploatering lyftas ur planområdet. Det nordsydliga stråket byggs om till en gång- och cykelväg och anpassas till nya markhöjder för norra gatan och torget. Principsektion med separata fält för gående och cyklister redovisas i parkprogrammet.

Det nya torget som ansluter till parken kommer att utgöra en ny inbjudande entré in i området. Lokaler i parkhusets bottenvåning och de planerade lokaler i kvarteren Linjalen och Ögonmåttet ger förutsättningar för att entrén till parken från norr utgör en befolkad och trygg miljö även kvällstid. Se även kommentaren till rubriken Parken och grönområden, Bevara Rosenlundsparken.

Vad gäller övriga gator se kommentaren till rubriken Övriga gator.

Kollektivtrafik

Se kommentaren till rubriken Parken och grönområden, Bevara Rosenlundsparken.

Övriga gator, Synpunkter på gatuutformning

Det är inte aktuellt att övriga gator i planförslaget tas bort från planförslaget och ersätts med en grön passage och entré till parken eftersom gatorna ger angöringsmöjligheter till den planerade bebyggelsen. Det är inte aktuellt att norra gatan avslutas med en vändplan eller att angöring till den nya bebyggelsen sker genom en inbyggd infart från Magnus Ladulåsgatan.

Kontoret anser att Stockholms nya gator bör ingå i stadens genomgående gatunät och skapa kontinuerliga och läsbara kopplingar varför norra gatan föreslås anslutas till Magnus Ladulåsgatan. Gatan mellan kv. Alnmåttet och det nya kvarteret föreslås få begränsad biltrafik (servicefordon och dyl.) och därmed dimensioneras och utformas som en lokal gata, inte som en parkväg.

Den tillkommande biltrafiken i området blir måttlig. Visserligen innebär nya gator större säkerhetsrisk för alla som kommer att röra sig i området. Genom att nya gator utformas med tydlig avgränsning mellan körbanan och resten av gaturummet (trottoar med kantsten, gatuträd) ökar trafiksäkerheten i området och även gaturummets attraktivitet.

Föreslagna markhöjder utgår från befintliga höjder och styrs av tillgänglighetskrav till bostadsentréer, entréer till lokaler och garageinfarter. Utgångspunkten i planarbetet har varit att minimera de nya gatornas påverkan på befintliga kvarter. De föreskrivna markhöjderna anges på plankartan. Norra gatan höjdsätts så att den ligger på samma nivå som kv. Ögonmåttet, förutom det västra hörnet där trottoaren kommer att ligga lite högre än marknivån i kvarteret. Butikens bottenvåning i kv. Linjalens nordvästra del planeras så att den ligger i samma nivå som norra gatan och det nya torget vid parkuset. Den nordsydliga gång- och cykelvägen kommer att höjas så att den möter torget och norra gatan. Efter revidering av parkprogrammet har parkvägen dragits ifrån kv. Linjalens fasad vilket gör att den inte kommer att påverka kv. Linjalens södra lamell. Kv. Alnmåttet påverkas inte av södra gatans höjdsättning.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att föreslaget p-tal, 0,5 p-pl/lägenhet, är väl motiverat med planområdets centrala läge och tillgång till kollektivtrafik. Planförslaget medger att befintliga tillgängliga garageplatser i kv. Linjalen kan utnyttjas så att tillgång till gatuparkering i området inte bör påverkas vilket ligger i linje med Stockholms framkomlighetsstrategi. Ett fåtal allmänna parkeringsplatser föreslås som gatuparkering på norra gatan. Cykelparkeringen inom planområdet tillgodoses delvis genom cykelplatser inomhus och delvis genom cykelplatser på mark. Utrymme för minst 2,5 cykelplats/lgh ska finnas för den planerade bebyggelsen och förvaringsbehovet ska tillgodoses inom fastighetsmark.

Planförslagets konsekvenser för hälsa och miljö samt bullerfrågor hanteras under rubriken Hälsa och säkerhet.

Hälsa och säkerhet

Buller och vibrationer

Planområdets centrala läge och närhet till kommunikationer gör att den uppskattade trafiken i området bedöms bli marginell och inte kommer att ha en avsevärd påverkan på bullernivåerna. I och med att bussgatan lyfts ur från

planförslaget minskar projektets bullerpåverkan. Lågfrekventa buller är inte längre aktuella inom planområdet.

Gator inom planområdet ska grundläggas utifrån planerade trafikslag så att vibrationsrisker för omgivande kvarter minimeras.

Övriga störningar

Genomförande av planförslaget kommer att innebära en del störningar för den närmaste omgivningen under byggtiden. Hur byggplatsen anordnas och byggarbeten genomförs så att störningar minimeras ska beaktas av byggherren.

Miljö- och klimataspekter

Miljökonsekvenser, Miljökonsekvensbeskrivning MKB

I och med att bussgatan lyfts ur planförslaget minskar projektets miljöpåverkan. Kontorets ställningstagande för att en del av Rosenlundsparken föreslås för ny exploatering och kompensationsåtgärder för försvagad spridningsfunktion redovisas under rubriker Allmänt om förslaget och utvecklingen och Parker och grönområden.

Den biltrafiken som uppskattas tillkomma i området blir marginell och kommer inte att påverka luftkvaliteten i området. Kv. Ögonmåttets utspridda struktur och den föreslagna bebyggelsestrukturen med öppningar mot gator möjliggör bra luftventilering av de nya gaturummen.

Detaljplanens genomförande bedöms inte påverka områdets funktion som ett grönt stråk och dess spridningsfunktion i stadsdelen påtagligt. Inom planområdet finns inte några intressen registrerade avseende flora, fauna eller rödlistade arter. Området omfattas inte av något skydd enligt miljöbalken och berörs inte av något område som bedömts som ekologiskt särskilt känsligt. Föreslagen bebyggelse bedöms inte medföra att miljökonsekvensnormerna för luft överskrids. Kontoret vidhåller bedömningen att detaljplanens genomförande inte kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som åsyftas i plan- och bygglagen (2010:900) 4 kap 34§ eller miljöbalken 6 kap 11§ att en miljökonsekvensbeskrivning behöver göras.

Övriga frågor

Barnkonsekvenser, Barnkonsekvensbeskrivning

I samband med att bussgatan utgår från planförslaget minskar planens barriäreffekter och synpunkter att barnens säkerhet inte beaktats i tillräcklig utsträckning i planförslaget tillgodoses. Den nya bebyggelsen kommer framför allt att påverka parkens västra delar och främst äldre förskolebarn och skolbarn som nyttjar den västra delen av parken vintertid. Bebyggelsen kan emellertid medföra positiva effekter bland annat i form av ökad trygghetskänsla. Planerad upprustning och utökning av parkens östra del och nya parkytor som tillkommer kommer att få en positiv effekt på alla barn.

Kontoret bedömer att barnkonsekvensanalysen har genomförts på ett tillfredsställande sett för detaljplanssammanhang. Analysens konsekvensbeskrivning ger en helhetsbild av hur området nyttjas av barn och

innehåller tydliga slutsatser. Kontoret bedömer att avvägningar som har gjorts under planarbetet tar hänsyn till slutsatser i barnkonsekvensanalysen och övriga framförda synpunkter om barnens bästa i fysisk planering under planprocessen.

Parkprogrammet reglerar inte i detalj hur parkytorna används eller hur de gestaltas utan visar stadens ambitionsnivå. Parkfunktioner regleras inte i detaljplanen. Ett belysningsprogram för gatu- och parkmiljöer tas fram i senare skede. Ytterligare studier, utredningar och projektering krävs innan Rosenlundsparken kan börjas rustas upp och utvecklas som en attraktiv stadspark för människor i alla åldrar. Stadsbyggnadskontoret ser positivt på att barn och ungdomar blir involverade i den fortsatta planeringen av parkytorna i Rosenlundsparken.

Kontoret bedömer att den allmänna nyttan med nya bostäder, lokaler och offentliga ytor i ett attraktivt läge väger upp att en del av parkmark tas i anspråk och att planförslaget ligger i linje med stadens strategiska planeringsdokument. För övrigt se kommentarer till rubriker Parker och grönområden och Allmänt om förslaget och utvecklingen.

Förskolor

Generell utveckling av mindre gårdar vid förskolor i Stockholm beror på markbrist och innebär att större satsningar på lekmiljöer för barn på stadens offentliga ytor bör göras. Stadsbyggnadskontoret bedömer att föreslagen upprustning av lekplatsen vid kv. Alnmåttet som omvandlas till en allmän lekplats kan kompensera mindre egna förskolegårdar som föreslås. I planförslaget föreslås att tillgång till egen större förskolegård kompenseras genom allmän lekplats på parkmark som kan samnyttjas med barn från kringliggande förskolor och med allmänheten. På det sättet blir den nya allmänna lekplatsen i västra delen av parken ett likvärdigt alternativ för lekmiljöerna i Skånegläntan i parkens östra del. Lekplatsen utformas så att alla barn kan leka säkert i parken. Kontoret bedömer att möjligheten till en allmän lekplats som blir tillgänglig för alla väger tyngre än att lekytan, som även idag ligger på stadens mark, används endast av förskolorna i kv. Alnmåttet.

Planförslaget medför att den förskolan som föreslås rivas i parkens norra del får möjlighet att flytta in i nya förskolelokaler i det nya kvarteret. Enligt landskapsanalysen upplevs förskolan som en barriär i parken som skärmar av västra delen av parken från den mer välbesökta östra delen. Marken där den befintliga förskolan ligger idag föreslås utvecklas till nya park- och torgytor. Det är inte aktuellt att den föreslagna bebyggelsestrukturen eller exploateringsgraden ändras. Nya förskolelokaler planeras inrymma dubbelt så många förskoleplatser som de lokalerna som föreslås för rivning vilket bedömer kontoret tillgodose behovet av förskoleplatser i området. Mindre uteplatser där barnen kan samlas innan de leds ut till lekmiljöerna i parken föreslås. Avsikten med uteplatserna är inte att de ska fungera som lekmiljöer i första hand varför mindre ytor föreslås. Kontoret anser att begränsade ytor bör kompenseras med hög kvalitet på uteplatsernas utformning.

Det är inte aktuellt att pröva alternativa lokaliseringar för en ny skola eller förskola inom ramen för planuppdraget. Kontoret ser fördelar med att nya förskolelokaler får utrymme i det nya bostadskvarteret. På det sättet utnyttjas marken i området effektivt och bottenvåningen i kvarteret får en offentlig och

varierande utformning vilket anser kontoret är positivt för upplevelsen av parkrummet.

Förslag på att pröva möjligheten för en ny ungdomsgård i kv. Ögonmättet ryms inom pågående arbete med tilläggsbestämmelser för centrumändamål i kvarteret.

Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande

En överväldigande majoritet av de inkomna synpunkterna motsätter sig exploatering av Rosenlundsparken. I motståndet kan några olika ståndpunkter urskiljas. En majoritet är negativa till den föreslagna exploateringen och vill bevara parken intakt, men önskar att den rustas upp. Ett flertal berörda anser att parken är bra som den är och inte behöver förändras alls. Några enstaka är positiva till bebyggelse och upprustning av parken.

En majoritet är negativa till föreslagen bebyggelse i Rosenlundsparken:

- Södermalm är tätbefolkat, det är ont om parkmark och alla parker behövs i innerstaden. Det finns bättre lämpade platser att bygga på
- Tillskottet av bostäder är litet och motiverar inte minskad parkmark
- Parken bör istället rustas upp i enlighet med ambitionerna stadens Parkplan från 2009
- Parken är mycket väl använd och uppskattad som den är, särskilt av barn och deras föräldrar
- Parkens vilda och oordnade karaktär är unik, alla områden behöver inte vara tillrättalagda. Topografin och växtligheten är särskilt värdefull för barns lek och motoriska utveckling
- Exploatering vore ett ingrepp i och förstörelse av en samtidshistorisk värdefull miljö
- Bebyggelsen försämrar boendekvaliteten i befintliga kvarter med avseende på ljusinsläpp, insyn, buller och försämrad luftkvalitet
- Planförslaget strider mot stadens egna program och ambitioner
- Parken klarar inte fler människor och mer slitage
- Allmänintresset av att ha en sammanhållen park väger tyngre än enskilt intresse av exploatering
- Bebyggelsen bryter stadens befintliga parksammanhang ur ekologiska och biologiska avseenden. Parken behövs för rening och infiltrering. Bebyggelse försämrar parkens luftkvalitet då biltrafiken ökar.

Ett flertal människor är negativa till den föreslagna förändrade stadsstrukturen:

- Befintlig stadsstruktur är uppskattad, kvarterstaden behöver inte dominera som struktur
- Människor väljer att bo i området med anledning av befintlig stadsstruktur, det är ett lugnt område utan trafik. Trafiksepareringen uppskattas särskilt av barnfamiljer

Ett stort antal människor anser att planförslaget innebär särskilt negativa konsekvenser för barn:

- Planförslaget är motstridigt mot barnkonventionens regel att alltid beakta barns bästa i fysisk planering

- Den utförda barnkonsekvensbeskrivningen är bristfällig. Ingen hänsyn tas till dess slutsatser.
- Det är dumt att riva fungerande förskolor
- De föreslagna utsläppsgårdarna försämrar och begränsar barns lekmöjligheter och utemiljö. Det är ett ökat problem med mindre gårdar generellt i staden. Otryggheten för barn ökar när de inte har en egen gård
- Planförslaget försämrar barns hälsa genom den olycksrisk och försämrade luftkvalitet som ökad trafik innebär

Majoriteten av de inkomna synpunkterna motsätter sig särskilt den föreslagna bussgatan, då den delar Rosenlundsparken i två delar och försämrar dess kvalitet, utgör en olycksrisk för lekande barn samt att planförslaget ej kan garantera att det inte blir blandtrafik på gatan i framtiden.

En majoritet motsätter sig den föreslagna bussgatan genom parken:

- Den delar upp en välanvänd park i två delar och försämrar dess kvalitet
- Den ökar olycksrisken för barn som leker i parken
- Den begränsar barns lek och medför att föräldrar alltid måste vaka över dem
- Det går inte att säkerställa att bussgatan inte blir en framtida gata för allmän trafik, då planförslaget ej styr trafikslag
- Bussgatan riskerar att bli en smitväg för biltrafik
- Befintlig bussgata är bättre, då den ligger avsides i en del av parken som är skuggad
- Att Hallandsgatan blir parkmark är inte tillräcklig kompensation
- Förändringen av buss 55:s sträckning minskar antalet hållplatser och försämrar servicen

Med anledning av inkomna synpunkter föreslår stadsbyggnadskontoret att bussgatan utgår från planförslaget. De intressekonflikter som föreligger efter föreslagen ändring av förslaget kan sammanfattas till att de berör:

- Bebyggelse i Rosenlundsparken
- Planförslagets konsekvenser för barn vad gäller förskolemiljöer

Stadsbyggnadskontoret anser att genom att förnya och nyskapa parker och natur samtidigt som man anlägger ny bebyggelse kan befintliga stadsområden utvecklas och stadsmiljön som helhet kan bli kvalitativt bättre och mer tillgänglig för fler. Förslaget ger möjlighet till attraktivare, mer tillgängliga och användbara park- och torgytor när den befintliga förskolan flyttas och placeras tillsammans med planerade bostäder där parken idag har lägsta vistelsevärden. Med anledning av inkomna synpunkter föreslås att bussgatan utgår från planförslaget vilket innebär att busstrafiken även fortsättningsvis kommer att kunna ske på den befintliga bussgatan i parkens östra del. Det befintliga nordsydliga gång- och cykelstråket mot Magnus Ladulåsgatan är avsett att rustas upp som en gång- och cykelväg och anslutas till norra gatan inom markanvändning PARK i den för området redan gällande detaljplanen. Det framtagna parkprogrammet är vägledande för upprustningsåtgärder inom Rosenlundsparken.

De intressekonflikter som föreligger efter föreslagen ändring av förslaget kan sammanfattas till att de berör ny bebyggelse i Rosenlundsparken och planförslagets konsekvenser för barn vad gäller förskolemiljöer. Kontoret bedömer att avvägningar mellan enskilda och allmänna intressen som har gjorts

i planarbetet tar hänsyn till behov av tillgång till parkmark samt nya bostäder och lokaler i en innerstadsmiljö.

Stockholm befinner sig i en intensiv utvecklingsfas och att stadens befolkning ökar medför bl. a. att flera kommer att behöva dela på samma offentliga ytor såsom parker, torg och gator. Därför är det viktigt att se över och utveckla de befintliga parker där man ser potential att kunna erbjuda bättre rekreativsmöjligheter. En sådan satsning medför att Stockholms parker behöver planeras utifrån olika behov så att alla får möjlighet till rekreation och naturupplevelser i staden.

Kontoret bedömer att planförslaget följer Promenadstadens intentioner om ett effektivt och hållbart utnyttjande av stadens mark och tillgång till parkmark. Planförslaget bedöms följa översiktsplanens strategier för att stärka centrala Stockholm i syfte att skapa en attraktiv och variationsrik stad samt ge förutsättningar för ökad mångfald och stadsliv.

Ändringarna föranleder inte någon förnyad granskning. Kontoret har kommunicerat ändringarna med de berörda av förslaget.

Kontoret föreslår att förslag till detaljplan med revideringar efter granskning godkänns och överlämnas till kommunfullmäktige för antagande.

Susanne Werlinder
planchef

Monika Rudenska
planarkitekt